

til Europa-Parlamentet og får 1 mio. kr. eller mere i årsløn, kan man få fuld ministerpension. Hvor er logikken, hvor er rimeligheden, hvor er anstændigheden? Jeg spørger bare.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene og forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

42) Første behandling af lovforslag nr. L 118: Forslag til lov om ændring af lov om planlægning. (Detailhandel m.v.).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 11/12 96).

Sammen med denne sag foretoges den sidste sag på dagsordenen, som var:

43) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 74:

Forslag til folketingsbeslutning om initiativer, som modvirker butiksdød og uddynding af grundlaget for detailhandelen i nærområderne.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) og Frank Aaen (EL). (Fremsat 5/12 96).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Jeg er enig med forslagsstillerne fra Enhedslisten i, at der er behov for lovgivning, som modvirker butiksdød og modvirker uddynding

af grundlaget for detailhandel i nærområderne. Jeg mener, der både er behov for at forbedre mulighederne for en decentral detailhandelsstruktur og for at styrke bymidterne som levende og varierede handelscentre.

I de senere år har vi set en udvikling mod større og større koncentration af detailhandelen. Vi har set en udvikling uden for byernes centrale områder, ofte i udkanten af byerne ved de store udfaldsveje, og vi ser en udvikling, der koncentrerer detailhandelen af ikke blot dagligvarer, men også udvalgsvarer i meget store enheder i de største byer. Vi har set kommuner og amter konkurrere om at tiltrække sig de store butikker, for ellers kommer de jo blot til nabokommunen eller naboamtet, siger man. Det er baggrunden for det lovforslag om ændring af planloven, jeg fremsatte den 11. december, og som vi førstebehandler i dag samtidig med det fremsatte beslutningsforslag.

Et væsentligt sigte med lovforslaget er at styrke administrationen af planlovens gældende regler, som i øvrigt blev indført under firkloverregeringen i 1987. Det skal efter regeringens opfattelse stadig være amter og kommuner, der har ansvaret for planlægningen. Amterne er ansvarlige for den regionale udvikling, balancen mellem byerne, og kommunerne har ansvaret for byplanlægningen og for, at vi får gode og velfungerende byer.

Lovforslaget præciserer amtsrådenes og kommunalbestyrelsernes planlægningsansvar med henblik på at forbedre mulighederne for en decentral detailhandelsstruktur og styrke de eksisterende bymidter som levende og varierede handelscentre.

Lovforslaget tager udgangspunkt i, at amterne i forbindelse med en samlet vurdering i amtskommunen fortsat skal fastsætte maksimale butiksstørrelser; det muliggør en regional tilpasning. Men selvfølgelig skal beslutningsgrundlaget være i orden. Lovforslaget indeholder fornuftige og nødvendige krav til et sådant beslutningsgrundlag, og lovforslaget er netop så langt, fordi det i overensstemmelse med ramkestyringsprincippet indeholder redegørelseskrav og indholds krav til alle tre plantyper – regionplaner, kommuneplaner og lokalplaner – med henblik på at styrke administrationen og planlægningsindsatsen på alle niveauer.

Det skal være tydeligt, hvad man beslutter i planerne, og forudsætninger og konsekvenser skal lægges åbent frem, ellers har offentligheden nemlig ikke mulighed for at deltage i planpro-

cessen. Det er også vigtigt at få en samlet plan for detailhandelsstrukturen for hvert amt, for vi kan ikke køre videre med et system, hvor det ene store projekt efter det andet sluses igennem uden vurdering af konsekvenserne for de andre byer i amtet.

Med overgangsordningen sikrer forslaget, at der først kan planlægges for butikker over 3.000 m² for dagligvarebutikker og 1.000 m² for udvalgsvarebutikker, når der er fastsat retningslinjer for den samlede detailhandelsstruktur i amtet, altså når konsekvenserne for den regionale centerstruktur er fuldt belyst. Amterne skal således vurdere, hvilke konsekvenser det vil få for målene for den regionale centerstruktur, de selv har fastsat, og kommunerne skal vurdere konsekvenserne for den kommunale centerstruktur, de selv har fastsat. Jeg tror, at vi med planlovens almindelige offentlighedsregler får nogle gode løsninger, når blot konsekvenserne af de politiske beslutninger lægges åbent frem.

Lovforslaget præciserer, at alle planer, også kommune- og lokalplaner, skal indeholde bestemmelser om det maksimale bruttoetageareal for de enkelte butikker og det samlede bruttoetageareal, der kan anvendes til butikksformål. Disse krav burde følge af det almindelige ramkestyringsprincip i loven, fordi kommuneplanens rammedel er bindeleddet mellem retningslinjer i en regionplan og bestemmelser i en lokalplan, og fordi lokalplanerne er den eneste plantype, der har direkte retsvirkning for den enkelte grundejer. Derfor skal regionplanens retningslinjer om maksimale butiksstørrelser naturligvis gentages i alle plan typer. I midlertid har praksis vist, at kommunerne i alt for mange lokalplaner har undladt at videreføre regionplanens bestemmelser, og derfor præciseres kravet nu i planlovens bestemmelser.

Bestemmelserne om regler for butiksstørrelser i alle plan typer giver gode muligheder for at følge med i, hvor ofte amter og kommuner vedtager planer, der åbner mulighed for butikker over 3.000 m² og 1.000 m². Til varetagelse af de statslige interesser vil jeg følge amternes planlægning nøje og anvende min mulighed for at reagere over for regionplanforslag, hvis lovforslagets målsætninger ikke er tilgodeset.

Lovforslaget vil bidrage til at vende den uheldige udvikling med koncentration af detailhandelen i nogle få store byer og placering af butikkerne i udkanten af byerne, hvilket medfører en stigende afhængighed af bilen til almindelige

indkøb og forringede indkøbsmuligheder for en række befolkningsgrupper, der ikke selv har bil eller mulighed for at komme frem med bil.

Jeg er naturligvis villig til under udvalgsbehandlingen at se på en tilpasning mellem lovforslaget og Enhedslistens tanker om butiksstørrelser.

Som bekendt nedsatte erhvervsministeren i forlængelse af vedtagelse af lov nr. 371 af 14. juni 1995 om butikstid en kommission om fremtidens butikstruktur. Erhvervsministerens butikstrukturkommission skal analysere den hidtidige udvikling og fremkomme med anbefalinger, der kan være med til at opretholde et levende nærbutiksmiljø i bymidterne og styrke indkøbsmulighederne i lokalområderne, herunder landdistrikterne. Kommissionen skal afgive sin betænkning inden den 31. december 1997. Jeg mener, at forslagene om fjernelse af afskrivningsregler, om p-afgifter, om støtte til bevarelse og oprettelse af små dagligvarebutikker samt om etablering af offentlige servicefunktioner i lokalbutikker bør vurderes i sammenhæng med de anbefalinger, butikstrukturkommissionen skal afgive inden udgangen af 1997.

Regeringen har altså fremsat sit eget lovforslag, og det er et gennearbejdet lovforslag, der har fået meget, meget bred støtte i erhvervslivet og også i kommunale kredse – en støtte, der går langt ud over de traditionelle partiskel. Faktisk vil jeg vove den påstand, at nogle af de hårdeste kritikere har været socialdemokratiske borgmestre i enkelte større vækstbyer, mens de stærkeste støtter – ud over detailhandelens mange organisationer, som her virkelig ser en chance for en nuanceret udvikling på området – har været at finde blandt borgerlige kommunalpolitikere i både amter og kommuner.

Vi kan også glæde os over, at alt tyder på en bred opbakning og støtte i befolkningen – ikke til en centralt dirigeret butikshandelsstruktur, men til en nuanceret planlagt butikshandelsstruktur, der tager hensyn til de mange varierede behov, folk har, så det undgås, at vi får en fantastisk koncentration af indkøbsmulighederne her i landet.

Jeg kan kun anbefale Folketinget at støtte regeringens forslag, men vil samtidig gentage, at vi selvfølgelig er parat til at lytte til de intentioner og de tanker, som Enhedslisten med deres forslag har lagt frem, i det videre arbejde.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Ministeren har både her i dag og til pressen bryttet sig meget af, at alle har været enige i forslaget, særligt de kommunale myndigheder.

Jeg ved ikke, om det er helt tilfældigt, at det først er i dag, vi har fået udleveret kommentarerne fra Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen. Det er nok tilfældigt, det vælger jeg i hvert fald at tro, men jeg kan lige læse op, hvad Amtsrådsforeningen skriver. Det er bl.a. Amtsrådsforeningens opfattelse, at den foreslåede lovændring vil påføre amtsrådene merudgifter til opfyldelse af de krav, der stilles til regionplanredegørelsen osv. KL skriver det samme og skriver desuden, at man vil kræve kompensation gennem bloktilskuddet for de merudgifter, der kommer.

Men i bemærkningerne til lovforslaget står der, at forslaget vil være udgiftsneutralt, så vi må allerede nu her i starten sige, at både KL og Amtsrådsforeningen er fuldstændig uenige med regeringen om, at det er udgiftsneutralt. Og så vil jeg også godt lige . . . nå, nu lyser den røde lampe.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er sådan set ministerens bemærkninger i starten af indlægget, der bringer mig på talerstolen.

Ministeren sagde allerede på et tidligt tidspunkt, at det er vigtigt at vide, at især Enhedslistens ønsker er ministeren meget indstillet på at leve op til, og det synes jeg sådan set er ærgerligt for debatten. Det vil selvfølgelig afspore, hvad de enkelte partier har at sige til lovforslaget, og der ligger jo næsten mere end en antydning af, at man vil imødekomme Enhedslistens ønske om instansstyrede butiksfonde og kæmpestore afgifter på parkering, hvor de skriver, at de forestiller sig mange tusind kroner. Men det afføder jo desværre, at debatten vil begynde at gå i en bestemt retning, når man allerede har lagt sig så fast på Enhedslistens krav.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg skal sige til hr. Hans Christian Schmidt, at jeg har nu en slem fornemmelse af, at også Venstres holdning på forhånd er relativt fast, og derfor vil det jo nok være sådan, at hvis regeringen har lyst til at få et flertal for sit forslag, er det

med den anden side af salen, den skal forhandle.

Det er rigtigt, at der i dag sammen med regeringens forslag ligger et forslag fra Enhedslisten, som vi i SF har megen sympati for. Det er nemlig stort set en afskrift af SF's forslag fra oktober 1995, så derfor synes vi, det er fint, at det indgår i behandlingen. Men jeg vil bare her i starten sige, at jeg synes, ministeren også skal lytte til det, der kommer fra SF, idet jeg går ud fra, at han har en stor ambition om at få flertal for sit forslag.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):
Jeg er indstillet på at lytte til alle, men jeg skal jo først høre, hvad der bliver sagt.

Det, jeg er blevet bedt om – og sådan er Folketingets forretningsorden – er at kommentere et beslutningsforslag, som er stillet af Enhedslisten, og her er jeg nødt til at sige, at de sidste tre punkter i det forslag har jeg ikke taget stilling til endnu. De kommer ind, når vi kender butikstrukturkommissionens betænkning, og først da kan vi diskutere de spørgsmål. Det er alene plandelen af forslaget, som vi selvfølgelig må vurdere, uanset at den løsning, der er valgt, efter min mening ikke er den bedste.

Og skulle der fra hr. Schmidt og hans parti komme bare den svageste afglans af den stærke sympati og konstruktive indstilling, der findes overalt i mindre og mellemstore kommuner – ikke mindst blandt hr. Schmidts egne partifæller – vil ikke bare jeg, men mange her i Folketinget ikke bare glædes, men nærmest henrykkes. Jeg ser frem til hr. Hans Christian Schmidts indlæg. Vi har hørt meget om det decentrale Danmark og det nære samfund, så nu skal vi høre, hvad Venstre vil gøre, her hvor der virkelig er mulighed for at stemme om et forslag, der vedrører disse ting. Jeg ser frem til det med stor opmærksomhed og forventning.

Martin Glerup (S):

En omsætningsnedgang på 21 pct. i butikkerne i Næstveds bykerne over en 5-års-periode blev resultatet, efter at Næstved Storcenter blev oprettet 3-4 km fra centrum. I Haslev, 17 km fra Næstved, siger borgmesteren, at storcenteret har slugt 15-20 pct. af byens handel. I Vejle Amt har 24 pct. af dagligvarebutikkerne måttet dreje nøglen om i løbet af de seneste 5 år, efter at Bilka i både Vejle og Kolding har taget for sig af kundedgrundlaget.

Landet over lukker mange mindre butikker. Slagtere, grønthandlere og andre mindre handlende har svært ved at holde skansen også i de lidt større byer, og i de små byer på landet er den helt gal. Der er nu kun butikker tilbage i ca. 900 landsbyer med under 600 indbyggere. For 15 år siden havde næsten det dobbelte antal af de mindre byer en butik tilbage, og samtidig er der i de sidste 8 år etableret og planlagt detailhandelsareal til yderligere 1,6 millioner mennesker i Danmark, uden at befolkningen er vokset synderlig meget. I Danmark har vi nu 22 lavprisvarehuse, og Dansk Supermarked, FDB og det tyske In-Bau/Arkon har planer om at bygge 33 flere af slagsen.

Socialdemokratiet mener, at der skal sættes en stopper for denne vanvittige udvikling hurtigst muligt, fordi den går ud over forbrugerne. Stadig flere får længere til butikkerne, fordi de store lavprisvarehuse uden for byerne underminerer butiksmiljøet både i byernes midte og i lokalsamfundene på landet. Det er på allerhøjeste tid, at vi politikere i Folketing, amtsråd og kommunalbestyrelser vedkender os vores ansvar og sørger for en ordentlig planlægning på detailhandelsområdet. Planloven fra 1987 indeholder mange gode intentioner på området, men først nu bliver den fulgt op af krav om bindende retningslinjer i planlægningen af butiksstrukturen.

Den 19. oktober modtog vi fra Danmarks Handelsstandsforeninger, der repræsenterer 19.000 butikker landet over, et opråb under titlen »Det gælder byernes fremtid«. Heri siges der mange fornuftige ting, bl.a. at den kommunale planlægning er vigtig for varierede og levende bymidter og styrkede indkøbsmuligheder i boligområder og lokalområder, herunder landdistrikterne. Det hedder i nødråbet:

»Politikerne har jo pr. natur en eventyrlig lyst og også en pligt til at planlægge og styre en udvikling. De har også mulighed for det, men hvorfor gør de det så ikke i deres kommune- og lokalplaner?«

Det udsagn har DH ret i, for i de sidste 10 år er det ikke så meget politikkerne, der har styret udviklingen på detailhandelsområdet. Det er udviklingen, der med hjælp af nogle store kapitalinteresser har styret politikkerne. Ganske vist har den ansvarlige minister med et folketingsflertal i ryggen slået bremserne i, da det var ved at gå helt galt, men butiksstrukturens udvikling er gået ud over forbrugerne, navnlig de mange uden bil. Socialdemokratiet er enig med Dan-

marks Handelsstandsforeninger, Foreningen for bedre butiksmiljø og de mange andre foreninger, som miljø- og energiministeren omtalte, og som er gået aktivt ind i kampen for bedre detailhandelsplanlægning, og derfor ligger der i dag et lovforslag på Folketingets bord.

Socialdemokratiet mener som allerede nævnt, at det er på høje tid, der ved lov indføres skrapere krav til kommunernes og amternes planlægning på dette område. Vi støtter, at planlægningen skal have som mål at fremme et varieret butiksudbud i mindre og mellemstore byer samt i de enkelte bydele i større byer og desuden bevare levende og attraktive bycentre.

Detailhandelsudvalget, der har været nedsat og har lavet et godt stykke arbejde, er af den opfattelse, at det ifølge planloven er muligt at understøtte en udvikling i byer med under 16.000 indbyggere; men for at det kan lade sig gøre, er det nødvendigt at stoppe nye, kæmpestore lavprisvarehuse uden for byerne. Ifølge loven stilles der krav om analyse af eksisterende detailhandelsstrukturer, handelsoplande samt afledte konsekvenser af de planmæssige beslutninger.

Jeg tror, lovforslaget finder bred støtte i hvert fald uden for Folketinget. Nordjyllands Amtsråd vedtog for nøjagtig en uge siden med et bredt flertal på tværs af partierne at støtte lovforslaget ud fra argumentet om, at det vil være et nyttigt redskab til bedre styring af butikslivet i landsdelen.

Når jeg specielt nævner Nordjyllands Amt, er det ikke udelukkende, fordi det er et godt amt, men også fordi detailhandelen netop var et af hovedtemaerne, da den nordjyske befolkning tidligere på året drøftede Regionplanrevision 97. Nordjydernes mening om den sag kan sammenfattes således: Behov for regulering i en eller anden form, nej til flere lavprisvarehuse, nej til udbygning af detailhandel uden for bymidterne, opretholdelse af dagligvareforsyning også i mindre byer, sikring af indkøbsmuligheder for dem, der ikke har bil, og maksimumsgrænser for butiksstørrelser. Det lovforslag, vi snakker om her i aften, opfylder nordjydernes og mange andre danskeres ønsker om den fremtidige udvikling af butiksstrukturen i Danmark.

Nu skal vi bare, som ministeren var inde på, finde fælles fodslag her i Folketinget. Alle partier, som ønsker et finmasket net af indkøbsmuligheder samt levende og attraktive bycentre, bør støtte dette lovforslag, og navnlig de partier, som ved højtidelige lejligheder bekender sig til

det nære samfund og dets velsignelser og land-distrikternes overlevelse – vi har tit hørt det, også her fra Folketingets talerstol – må have en absolut interesse i, at forslaget bliver vedtaget hurtigst muligt. Nu har de mulighed for at vise, at talen om disse emner ikke er tomme ord, men at der også er handling bag ordene om det nære samfund.

I Socialdemokratiet glæder vi os til at få forslaget debatteret i udvalget og endeligt vedtaget.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Der er to spørgsmål, jeg gerne vil stille hr. Martin Glerup.

Jeg er meget enig i det, der blev sagt om land-distrikterne og de mindre byer, og når vi nu diskuterer disse lavprisvarehuse, kan hr. Martin Glerup måske gøre rede for, hvor mange procent lavprisvarehusene har af den omsætning, vi taler om. Det synes jeg ville være en god idé.

Det andet, jeg gerne vil spørge om, er sådan set særdeles vigtigt. Den socialdemokratiske ordfører brugte megen tid på at indføre os i Nordjyllands Amts trængsler. Der er nogle af os, der ved, at dem har de nogle stykker af deroppe, og vi er meget behjælpelige med at hjælpe dem ud af dem. Jeg vil gerne spørge hr. Martin Glerup: Hvad er det i den nuværende planlov, der forhindrer Nordjyllands Amt i at diskutere den maksimale størrelse af de enkelte butiksvirksomheder?

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Jeg kan sige til hr. Schmidt, at problemet er, at de retningslinjer og den opfølgning af retningslinjerne i kommune- og lokalplaner, der er nødvendige for at få styr på området, har ikke været så præcise, som de er udførte i lovforslaget her. Det har ikke kun noget at gøre med Nordjyllands trængsler, det er et problem landet over, at kommunerne er blevet sat under pres af de store koncerner, der siger: Jamen hvis I ikke vil have de store centre, hvis I ikke vil have en Bilka, så går vi til nabokommunen, for den vil gerne. Der bliver 30 vinderbyer, siger de, men hvad med de andre 245 kommuner i dette land?

Jeg ved, at detailhandelens procentvise omsætning i lavprisvarehusene er ca. 15 pct.; men det, der er problemet, er, at der opereres med en meget stor forøgelse af antallet af lavprisvarehuse. Der er 22 i dag, og man vil udvide

med yderligere 33 lavprisvarehuse, og så går vi mere og mere i den retning, vi kender fra USA, hvor to tredjedele af detailhandelen foregår i disse centre uden for byerne med alle de problemer, det fører med sig.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det kan diskuteres, om det er 15 pct. eller mindre. I de papirer, vi har fået, bl.a. med citater fra Detailhandelens Udviklingsråd, hvor der er forskellige synspunkter, opererer man med 6 pct. Men når vi nu er ved at få tegnet et billede af amerikanske tilstande i Danmark, synes jeg, det måske ville være interessant, hvis vi kunne kigge på det.

Jeg har ikke brugt sammenligninger som den socialdemokratiske ordfører, og derfor synes jeg, det kunne være vigtigt at se det samlede areal i butikscentre i USA, for det er jo butikscentre, vi taler om. Jeg forstår, at vi var i nærheden af amerikanske forhold. Hvor meget er det pr. km² pr. indbygger i forhold til Danmark? Før man kan tale om, at der virkelig er fare på færde, må vi da kende de to størrelser, ellers er det meget svært. Så bliver det kun sådan noget løst om, at det er amerikanske forhold, så vi må lige vide, hvad det er, vi sammenligner.

Så er jeg ked af, at jeg ikke fik svar på, hvad det er i planloven, der hindrer Nordjyllands Amt i at kunne træffe beslutning om maksimalstørrelsen af de enkelte butiksvirksomheder – ud over at jeg kan forstå, at hr. Martin Glerup mener, det er politikerne, der ikke er i stand til at træffe beslutninger. Men det er selvfølgelig noget andet.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Det er netop amerikanske tilstande, vi ikke ønsker her i Danmark. Det må efterhånden være klart for hr. Schmidt, uanset hvor meget eller hvor lidt gulvplads de har til rådighed derovre.

Så vil jeg sige, at selvfølgelig er det vigtigt, at planloven har nogle rammer, som kan udfyldes. Men det har vist sig, at de retningslinjer og de regler, der knytter sig til regionplanerne, ikke har været stærke nok til at dæmpe op for den store udbygning af storcentre, der er sket i de senere år. Kendsgerningen er, at der er mange mindre butikker, der må dreje nøglen om, og at der er mange mellemstore butikker, som ikke kan blive ved med at have et så godt og varieret udbud som tidligere, hvis den udvikling fortsætter.

Jeg mener, at vi kan rette op på udviklingen endnu, og derfor gælder det om at få vedtaget dette lovforslag så hurtigt som muligt, så den meget vigtige planlægning også kan komme til at gøre sig gældende på området her.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne have lov til at citere noget for hr. Martin Glerup. Det er med Newsletter fra november 1996 som kilde, og den er jo rimelig ny. Her kan man læse, at det samlede butikscen-terareal i USA er ca. 1,81 km² pr. indbygger, mens det i Danmark er 0,15 km². Det betyder med andre ord, at skulle vi fortsætte med den fart, vi har på nu, ville vi få amerikanske tilstande i 2210, så der er dog et pænt stykke endnu. Det er ikke, fordi jeg er uenig i, at man skal søge en balance, man skal bare passe på sondringerne.

Så vil jeg bare have lov at citere fra regionalplanloven. Der står i § 6, stk. 3, 5. pkt., at med hensyn til beliggenheden af arealer til butikksformål og den maksimale størrelse af de enkelte butiksvirksomheder inden for de forudsatte detailhandelsoplunde forudsættes det – altså i regionplanlægningen – at der foretages en vurdering af amtskommunen og gives retningslinjer for det, jeg lige har nævnt. Så alle muligheder er åbne, og vi tror på politikerne også i amter og kommuner.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Venstres miljøordfører ved udmærket, at det kun er lokalplanerne, der har retslige bindinger, og hvis de maksimale km²-tal for butikksarealer-nes udlægning ikke er betegnet i lokalplanerne, har man derfor simpelt hen ingen styr på tingene. Det er dét, der er problemet.

Jeg har også set billeder fra de amerikanske Klondyke-bycentre, som står tomme hen som kulisseyber. Det er vel ikke det, vi ønsker her i Danmark? Vi vil gerne fortsat have nogle gode og hyggelige bymidter og bydele med butikker, vi vil gerne fortsat have nogle mindre byer, hvor folk kan købe ind, og det er det, der er formålet med lovforslaget.

Hans Christian Schmidt (V):

Helt overordnet vil Venstre indledningsvis tilkendegive, at vi finder lovforslaget overflødig. Ifølge forslaget er formålet med detailplanlægningen at fremme et varieret butiksudbud i

mindre og mellemstore byer samt i de enkelte bydele i de større byer og at sikre detailhandelen placeret let tilgængelig for alle trafikanter, herunder især den gående, cyklende og kollektive trafik.

Det er Venstre stort set enig i, selv om vi finder, at tilgængeligheden til bymidterne i form af individuel transport bør forbedres. Mange års lukning af bymidter for biler har tvunget mennesker, der foretrækker eller har behov for bil til indkøb – det er f.eks. børnefamilier – væk fra detailhandelen i bymidten. Både for befolkningen og detailhandelen er det vigtigt med gode tilkørselsveje samt gode og prisbillige parkeringsfaciliteter i umiddelbar nærhed af det centrale butiksstrøg. Men dette formål er jo også muligt at opfylde i dag med den eksisterende planlov.

I planlovens § 6 står der, at der for hver amtskommune skal foreligge en regionplan, og i § 6, stk. 3, står der, at regionplanen skal på grundlag af en samlet vurdering af udviklingen i amtskommunen indeholde retningslinjer for bl.a. beliggenheden af arealer til butikksformål og den maksimale størrelse af de enkelte butiksvirksomheder inden for de forudsatte detailoplunde. Efter Venstres opfattelse er det altså ikke mangel på styringsinstrumenter for kommuner og amtskommuner, der har fået ministeren til at fremsætte dette lovforslag. Det må derimod være ministerens lyst til detailstyring af kommunerne gennem rapporter, analyse og undersøgelse.

Miljøministerens forslag lugter således langt væk af mangel på respekt for det kommunale selvstyre. Den opfattelse står Venstre ikke alene med. Samme opfattelse har KL åbenbart, for i bladet Danske Kommuner nr. 39, der kom i weekenden, udtrykker Kommunernes Landsforening sig i en lederartikel, og jeg er nødt til at understrege det lidt, for ministeren gjorde jo meget ud af, hvad kommunerne mente.

I lederartiklen står der under overskriften, og jeg har ikke sat den, »Statslig Mistillid«: »Forslaget bærer tydeligt præg af, at man i Miljø- og Energiministeriet har besluttet, at nu skal der gennemføres en meget detaljeret styring af indholdet i de kommunale planer om detailhandel. Hele forslaget er gennemstyret af mistillid til kommunernes planlægning.« Jeg har ingen særstilling set, så det må betyde, at det er Kommunernes Landsforenings holdning.

Måske er det også derfor, at ministeren, jf. igen Danske Kommuner på en konference fore-

den, sagde »det såkaldte kommunale selvstyre«. Det er vel nok en holdning, der er karakteristisk for regeringen, men det er aldrig før blevet sagt så direkte, at kommunerne skal have mindre indflydelse og staten mere magt.

Det underbygges i øvrigt også på side 12 i lovforslaget under afsnittet om de administrative konsekvenser. Her står der nemlig, og det er værd at lytte til, for det er kendt stof, idet vi jo i anden sammenhæng for øjeblikket arbejder med call in-bestemmelser: »Der kan dog være behov for en øget anvendelse af ministerens beføjelser (indsigelse, indkaldelse og klage) i overgangsperioden, til de første planer, der er udarbejdet efter lovens regler, foreligger.«

Hermed skulle ministeren have sikret sig, at alle i 5 år er blevet vejledt om, hvad der er bedst. På den måde forsøger ministeren at sikre sig, at hans holdning ligger i rygraden på både embedsfolk og politikere, for ministeren kan åbenbart ikke forliges med den tanke, at kommunerne i deres planlægning foretager en afvejning af forskellige interesser, og at denne afvejning tager sit udgangspunkt i lokale forhold.

Det forhold, at en kommune har sin egen opfattelse af, hvordan en opgave skal løses, og hvordan den lokale dialog med borgerne skal foregå, passer ikke ind i regeringens centralistiske og detailstyrende politik. Her gælder vi ved bedst-holdningen. ». . . Men øget statslig kontrol og ensretning« for at citere Danske Kommuners lederartikel igen »fremmer ikke lokalbefolkningens politiske ansvarlighed og engagement.« Vi er enige i Venstre. Tværtimod er det sådan, at man har fundet ud af det i Østeuropa, mens den danske regering ikke kan lade være. Lejlighedsvis viser den sit sande ansigt. Den kan ikke værne sig til, at befolkningen selv er i stand til at vælge, hvor den helst vil handle, og man kan med rette spørge: Hvad bliver det næste? Hvad kan befolkningen ellers forvente af regeringen på dette område? Er der andre virksomheder, som skal underlægges de samme grænser for størrelse? Hvor langt vil regeringen gå?

Den har tidligere vist, at den forstår det med regulering. Det så vi f.eks. med lukkeloven. Her besluttede man, at hvis en butik havde en omsætning på over 12,5 mio. kr. ekskl. moms, måtte den ikke have åbent om søndagen. Hvad har vi oplevet? At det bl.a. har bevirket, at 20 mindre FDB-butikker nu er nødt til at lukke om mandagen, fordi de har fået for stor succes med søndagsåbent. Det er ikke sådanne beslutninger, der fremmer et handelsliv i de mindre samfund.

I øvrigt finder Venstre det helt urimeligt, at lovforslaget fremkommer på indeværende tidspunkt. For øjeblikket har regeringen i erhvervsministerens regi besluttet at nedsætte en butiksstrukturkommission, der bl.a. skal overveje en lang række faktorer vedrørende udvikling i dansk detailhandel, faktorer, som må ses i forbindelse med overvejelser om lovinitiativer, f.eks. lønsomhed, forbrugernes behov og ønsker, brancheglidning, udvikling i befolkningens transportmetoder osv.

Endvidere har regeringen i indenrigsministerens regi nedsat en opgavekommission, der skal se på fordelingen af opgaverne mellem kommunerne, amterne og staten. Det er derfor efter Venstres opfattelse helt urimeligt at foregribe resultatet af det arbejde, medmindre man ikke tillægger kommissionens arbejde nogen vægt eller regeringen ikke er i stand til at koordinere arbejdsopgaverne.

Regeringen ved godt, at den er gal. I bemærkningerne til lovforslaget hedder det nemlig, at butiksstrukturkommissionen skal fremsætte sine anbefalinger inden udgangen af 1997, og i forbindelse med opfølgningen af butiksstrukturkommissionens anbefalinger vil forslag, der måtte berøre planloven og dens administration, blive overvejet. Hvorfor respekterer man ikke det arbejde, der er sat i gang, og afventer resultatet heraf?

Det samme gør sig gældende for kompetencefordelingen mellem amterne og kommunerne. I bemærkningerne til lovforslaget hedder det, at der ikke ændres på kompetenceforholdet, men ifølge lovforslaget får amterne kompetence til at foretage afgrænsninger af de centrale bydele, inden for hvilke detailhandelen kan placeres.

Endvidere skal amterne vurdere behovet for nybyggeri og omdannelse af eksisterende bebyggelse i byzonerne til butiksformål. Amterne får hermed kompetence til at planlægge i byzone på et detaljeringsniveau, der forudsætter et detaljeret kendskab til byområderne og bygninger. Det er et klart brud med princippet om, at det er kommunerne, der er planmyndighed inden for byzonen.

Man har altså ønsket at ændre opgavefordelingen mellem kommunerne og amterne. Det er uforståeligt, når regeringen samtidig afventer opgavekommissionens arbejde.

Hertil kommer så, at lovforslaget angiver en uklar rollefordeling mellem amternes og kommunernes planlægning. Vi får for at sige det ligeud dobbeltadministration. Det er utroligt,

når man tænker på, at statsministeren på et pressemøde den 14. maj i år tilkendegav, at der nu skulle gang i regelsaneringen. Det er det her jo ikke.

Ministeren har noteret sig, at der er nogle af de høringsberettigede parter, der bakker lovforslaget op. Det er jo forståeligt, når der er nogle, der får fordele, mens andre får ulemper; men forslaget har væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Nu kan det ikke udelukkes, at regeringen har haft en helt anden grund til at fremsætte lovforslaget. Regeringen har jo af og til talt om at gøre noget for landdistrikterne i de mindre byer, men det er ikke blevet til handling. Faktisk var det sådan, at ministeren i landsplanredegørelsen helt glemte landdistrikterne eller 20 pct. af befolkningen. Bup, så smuttede de ud. Det fortæller lidt om seriositeten.

Men hvis regeringen virkelig vil gøre noget for virksomhederne og befolkningen i landdistrikterne og i de mindre byer, må den i gang med de virkelige opgaver: gennemføre en regelforenkling, udvide mulighederne for generationsskifte, ændre beskatningen af goodwill, give mulighed for henlæggelse til investeringsfonde, lette de administrative og økonomiske byrder, som regeringen påfører virksomhederne, osv. Der skal handles, ikke tales og skrives. Det åg, regeringen har lagt på erhvervslivets skuldre, skal lettes og helst fjernes.

Afslutningsvis vil Venstre derfor opfordre regeringen til at trække lovforslaget tilbage og overlade disse planlægningsopgaver til det kommunale selvstyre. På den måde vil beslutningerne træffes tæt ved den enkelte virksomhed og den enkelte borger, og regeringen vil få tid til at fjerne de byrder, som den har pålagt erhvervslivet.

Beslutningsforslag nr. B 74 fra Enhedslisten kan Venstre bl.a. på grund af det her fremførte ikke tilslutte sig.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Det er imponerende, at Venstres ordfører kan holde en hel tale om de to forslag, der er til behandling her, uden overhovedet at forholde sig til substansen i dem, uden med et eneste ord at sige noget om, hvad Venstres politik er for udviklingen i butikstrukturen. Men det er måske, fordi hr. Hans Christian Schmidt er lidt usikker på, hvordan udviklingen rent faktisk er. Er vi på vej mod amerikanske tilstande, spurgte

han selv, og det er der faktisk nogle, der har undersøgt.

Dansk detailhandel er inde i et markant opbrud, som kan få vidtrækkende konsekvenser for hele samfundet. En række lavprisindebutikker og nye megabutikker er efter amerikansk forbillede i gang med at skabe 23 kraftfulde handelscentre ved hovedindfaldsvejene til store danske byer. I værste fald vil de sætte sig på så stor en del af danskernes forbrug, at det vil føre til døde, forslummede byer, store butiksløse landområder, 25.000 færre job i detailhandelen, og samtidig vil miljøet blive kraftigt belastet af en markant større privatbilisme.

Det er ikke nogle venstreorienterede folk, der har undersøgt det her. Det er en professor på Handelshøjskolen i København, som har lavet en rapport om området. Er det Venstres politik, at den udvikling skal have lov til at fortsætte? Og nu spørger jeg hverken om Folketing eller kommunalbestyrelse, jeg spørger om partiet Venstres holdning. Er det Venstres opfattelse og politik, at den udvikling skal have lov at forløbe sådan?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Venstre har et slogan: »Venstre ved man, hvor man har.« Men ikke desto mindre er der mange Venstrekommuner og mange Venstrefolketingsmedlemmer, der egentlig synes, at det her er meget fornuftigt.

Det, jeg gerne vil spørge hr. Hans Christian Schmidt om, er: Hvordan vil hr. Hans Christian Schmidt sætte handling bag det, der kan gøre, at man kan bevare de små butikker i landdistrikterne, som vi taler om, så man måske kan få genåbnet nogle af dem? Er det sådan, at de frie kræfters spil vil føre til, at de genåbnes i landdistrikterne? Det er egentlig dem, der har gjort, at de er lukket.

Så vidt jeg kan forstå hr. Hans Christian Schmidt, er Venstre imod al planlægning, og det vil sige al mulig fastlæggelse af det, og det betyder, at det vil gå endnu hurtigere med en affolkning af landdistrikterne. Er hr. Hans Christian Schmidt ikke enig i, at der er en vis konkurrenceforvriddning til fordel for de store butikscentre med de afskrivningsregler, de har, og de gratis parkeringspladser?

Jeg vil gerne høre, hvordan Venstre vil genåbne og bevare butikkerne i landdistrikterne.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Er hr. Hans Christian Schmidt enig i, at beslutningen om et megacentre i Viborg har betydning for butiksstrukturen i Tjele Kommune, Kellerup Kommune, Ålestrup Kommune, Nordjyllands Amt, Ringkøbing Amt og Århus Amt, og er Venstre slet ikke bekymret for butikkerne i landsbyerne? Er Venstre slet ikke bekymret for de ældre i de byer, som mister deres sidste indkøbsmulighed? Kan man virkelig stå her og sige, at det er man altså ligeglad med, og at vi lader det bare køre derudad i den hårde konkurrence, sådan at der kun bliver 30 vinderbyer og 245 taberbyer her i dette land? Er det virkelig Venstres politik?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Lad mig først kort sige til hr. Martin Glerup og da for resten også til dem, der ellers var inde på udviklingen, at det er klart, at et så visionært parti som Venstre, der forhåbentlig om kort tid skal lede landet, selvfølgelig har den holdning, at det vil påvirke udviklingen.

Når der sker en udvikling et sted, påvirker det selvfølgelig menneskers liv. Sådan er det. Det, man skal gøre, er, at man skal prøve at lytte til, hvad der bliver sagt her. Jeg ved ikke rigtig, hvor hr. Jørn Jespersen havde det fra med substansen, men jeg var da en af dem, kunne jeg høre, der kunne tallene for kvadratmeter i Danmarks butikscentre i forhold til USA's. Det havde jeg dog sat mig ind i, og jeg kunne forstå, at det heller ikke var tallet, man ville diskutere, men var stadig væk disse tanker om USA.

Lad mig slå helt fast, at når Venstre har den holdning, er det kun at slå op i planloven, og det kan man jo sagtens, under § 6. Deri kan man præcis se, hvad amterne har mulighed for. Derefter er der lokalplaner, som kommunalpolitikkerne sørger for.

Jeg kan godt forstå, at særligt Enhedslisten og SF stiller sig lidt tvivlende og usikkert over for det med kommunerne og amterne. Nu er det ikke dér, de gør sig mest, men hvis ellers det var det, ville de vide, at lige så trygt, som når det drejer sig om folketingsmedlemmer, kan man overlade det til de folk, som er valgt i kommunerne og amterne, at have den beslutningskompetence, der ligger inden for det, der er givet dem i rammebevillingen. Det kan man selvfølgelig somme tider ikke bryde sig om, fordi man

bedst kan lide, at det styres her fra København, og tror, det går bedre, hvis vi dikterer dem, hvordan det skal være.

Men forskellen på SF, Enhedslisten og Venstre er bl.a., at vi har det godt med, at befolkningen så langt ud som muligt træffer de beslutninger, der vedrører den, og SF og Enhedslisten har det bedst med, at det er København, der videst muligt træffer alle de beslutninger, den kan for befolkningen. Sådan er det, og det kan man ikke lave om på.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg beklager meget, at det ikke er muligt på et ret klart spørgsmål at få at vide, hvad Venstres politik er, så jeg prøver en gang mere. Mener Venstre, at det er o.k., at storcentre og lavprisvarerhuse får lov til at brede sig med forslummede midtbyer, butiksød i landområderne, mere bilkørsel, mere forurening og færre job i detailhandelen til følge? Er det Venstres politik, at den udvikling skal have lov at udvikle sig?

Jeg kan konstatere, at det ikke er Venstres vælgeres holdning. En opinionsundersøgelse, der blev offentliggjort i Jyllands-Posten den 13. maj 1996, viste, at i hele befolkningen er der 62 pct., som ikke synes, den udvikling skal have lov at fortsætte, og som dermed støtter de lovforslag, der i dag behandles.

Hvis man kigger på Venstres medlemmer, er der et klart flertal blandt Venstres medlemmer og vælgere på 53 pct., som siger: Nej, den udvikling skal ikke have lov at foregå. Og kun 36 pct. synes, at de rå kapitalkræfter skal have lov til at styre udviklingen.

Derfor bliver jeg nødt til at spørge: Er det virkelig Venstres holdning, at den udvikling skal have lov at fortsætte, og er det noget, hele Venstres folketingsgruppe er enig i?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne uddybe mit spørgsmål til hr. Hans Christian Schmidt. Jeg vil godt erkende, at det er svært at svare på så mange spørgsmål, når man har så kort tid, så jeg giver hr. Hans Christian Schmidt endnu en lejlighed.

Er det ikke sådan, at man har haft mulighed i amter, kommuner og også i mange små kommuner for at beslutte sig for f.eks. en begrænsning af butiksstørrelserne, men at man har givet op? Er det ikke rigtigt, at man må give op i mange af de små kommuner, og er det ikke rigtigt, at

der sker butikslukning i de helt små landdistrikter?

Er det ikke noget, hr. Hans Christian Schmidt er bekymret over eller ked af? Er det ikke noget, der går imod det, som hr. Hans Christian Schmidt gerne vil have, nemlig at landdistrikterne skal leve, og hvordan vil hr. Hans Christian Schmidt få liv i de butikker igen?

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Man må i høj grad sige, at nogle kæder har spillet kommunerne ud mod hinanden, sådan at de ikke har taget helhedshensyn i deres planlægning.

Jeg vil så godt spørge Venstre, om man ikke er enig i, at vi nu har haft reglerne om planlægning siden 1987, uden at det har givet en tilfredsstillende udvikling. Er det ikke korrekt?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er jo ærgerligt, at hr. Bent Hindrup Andersen spørger, hvad der skal til, for at de små forretninger, de små virksomheder og de små butikker kan klare sig ude i landdistrikterne. Her har jeg stået og gennemgået det hele i min ordførertale, men hr. Bent Hindrup Andersen har talt et andet sted og ikke fået det med.

Jeg skal selvfølgelig gerne gengive det, men jeg synes sådan set, at jeg var meget fint inde på det. Jeg skal sige til hr. Bent Hindrup Andersen, at de ting, man f.eks. skal gøre, er, at man skal lave en regelforenklning, udvide muligheden for generationsskifte, ændre beskatning af goodwill, give mulighed for henlæggelse til investeringsfonde, lette de administrative og økonomiske byrder, som regeringen påfører virksomhederne, osv.

Men jeg kan sådan set også godt beskrive det på en anden måde: Man skal sikre, at erhvervslivet har nogle gode forhold, og det gør man ikke ved, at man i dag køber aflad, når man godt ved, man ikke har gjort, hvad man skulle, og kommer i den situation, at der findes nogle projekter, der hedder butikcentre, som så skal have hele skylden. Sådan er det jo ikke. Man friholder ikke sig selv for ansvaret, man skal stadig væk gøre nogle af de her ting, der virkelig kræver en indsats, og ikke kun tale.

Til sidst vil jeg blot sige: Man kan jo have sine forbehold med hensyn til, om det er gået godt for kommunalpolitikere og amtspolitikere. Jeg forstår, der er et stort flertal i Folketinget, der

synes, at kommunalpolitikere og amtspolitikere ikke har gjort det godt, og så må vi leve med, at vi er et mindretal – i hvert fald Venstres medlemmer – som har stor tillid til kommunalpolitikere og amtspolitikere, og det vil vi fortsat have. Vi må leve med, at vi har hver vores indfaldsvinkel.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

For en god ordens skyld skal jeg for tredje og sidste gang bede om at få Venstres politik på området, selv om mine håb om at få et svar efterhånden er noget formindskede.

Derudover vil jeg gerne spørge hr. Hans Christian Schmidt, når han nu henviser til erhvervslivet, og at man skal sørge for, det får ordentlige vilkår, om det så ikke gør lidt indtryk på Venstre, når samtlige medlemmer af Folketinget får breve, der støtter det forslag, som miljøministeren har fremsat, med netop de argumenter, som er blevet fremført bl.a. af miljøministeren og SF. Der er breve fra bager- og konditormestrene, fra cykelhandlerne, fra fotohandlerne, fra frisørmestrene, fra frugthandlerne, fra handelsstandsforeningerne, fra skohandlerforeningen, fra tapet- og farvehandlerforeningen, og tiden tillader ikke, at jeg læser de resterende ca. 20 erhvervsorganisationer op.

Gør det slet ikke indtryk på Venstre, at erhvervslivets organisationer selv beder om støtte til det her?

Det kunne godt være, at de frem for hr. Hans Christian Schmidt faktisk havde forstand på, hvad det var for nogle vilkår, der gav dem mulighed for at få en fornuftig indtjening. Men sagen er måske, at det er en anden del af erhvervslivet, Venstre tænker på. Det er måske de store kapitalkæder, Venstre er i byen for?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu må hr. Jørn Jespersen hjælpe sig selv med ikke at få tvangsforestillinger.

Vi er nødt til at holde os til det, vi står og diskuterer her, og det handler såmænd blot om, at nogle mener, at de folkevalgte ude i kommunerne og amterne gør deres job godt, og har tillid til, at de gør det lige så godt, som vi gør, mens andre ikke mener det. Vurderingerne er lige gode.

Så er der erhvervslivet. Må jeg ikke opfordre til, at man læser »En politik for små og mellemstore handels- og servicevirksomheder. 57 for-

slag til gavn for små og mellemstore virksomheder.« Det er et godt studium, vil jeg sige til hr. Bent Hindrup Andersen. Her får man mange gode ideer, hvis man ikke allerede er stødt på dem, og de er til gavn for små og mellemstore virksomheder. Og så vidt jeg husker, står det med butikscentrene der ikke.

Gitte Seeberg (KF):

Da den konservative ordfører, hr. Niels Jørgen Langkilde, ikke har mulighed for at være til stede her i dag, skal jeg på hans vegne fremføre ordførertalen.

For Det Konservative Folkeparti er detailhandelen til forbrugernes skyld. Forbrugerne må være i centrum for de handlendes opmærksomhed. Hvad kunderne efterspørger af service, kvalitet, pris og tilgængelighed, må detailhandelen opfylde.

Nogle forbrugere ønsker at få varerne over disken, andre ønsker selv at udvælge dem. Nogle vil handle i små hyggelige butikker, hvor indehaveren er garant for god, personlig service, andre foretrækker discountbutikken i de ydmyge lokaler med den beskedne service, man tilbyder, og de lave priser. En tredje gruppe ønsker store butikker med et meget betydeligt udvalg og lave priser, også selv om det skal betyde, at der skal bruges ekstra tid og penge for at nå til den store butik.

Sandheden er nok, at vi livet igennem benytter snart den ene, snart den anden type butik, og der bliver også tid til at handle i kiosker og på benzinstationer. Ja, benzinstationerne har endog en større markedsandel end lavprisivarehusene.

Det frie forbrugsvalg og den frie etableringsret er nøglebegreber for Det Konservative Folkeparti.

For at forebygge miljøproblemer har Det Konservative Folkeparti en lang tradition for at støtte en fornuftig planlægning af erhvervsområdet. Vi er for fri, fair og lige konkurrence i ordnede rammer og derfor tilhængere af en overordnet planlægning, uden at det på nogen måde skal give os lyst til planøkonomi eller detaljstyring.

Men det skal være lokalt, at planlægningen foretages; den ved bedst, hvor skoen trykker, som har den på.

Hvis benyttelsen af alle arealer i detaljer skal planlægges som foreslået i dette lovforslag, bliver erhvervenes nytænkning og lydhørhed over for kundernes behov bremset. Det er den enkelte detailhandlers eget ansvar at drive og udvikle

sin forretning. Selv aldrig så restriktiv en planlægning vedtaget af politikere efter ud- og medspil fra embedsmændene og de berørte parter kan overtage den forretningsdrivendes ansvar.

Det Konservative Folkeparti vil gavne detailhandelen ved at bedre vilkårene for de selvstændige for derved at gøre det lettere at være selvstændig.

Indbyder situationen til nye indgreb over for detailhandelen, kan man spørge sig selv. Bestemt ikke. Man kan om Danmarks detailhandel generelt sige: Vi har meget billige priser, vi har et af de tætteste butikksnet, vi har relativt få storcentre, og vi har gode regionalplaner.

Men regeringen vil også regulere på dette område. Lovforslaget kan resumeres i tre dele:

For det første er der krav om en uhyre detaljeret planlægning, og herunder ønsker ministeren at lovliggøre det næppe helt lovlige krav om maksimalkvadratmeterantal i lokalplaner.

For det andet ønsker ministeren magt til at afgøre konflikter mellem to eller flere amter om større detailhandelsprojekter.

For det tredje ønsker miljø- og energiministeren at lovliggøre det næppe helt lovlige stop for store butikker. Ministerens såkaldte trusselsbreve vil herefter blive midlertidig lov.

Sammenlignes det liberale England med det restriktive Tyskland, viser det sig, at ekstraregulering ikke redder butikker fra at dø. Ministeren vil stoppe overflødigt byggeri, men det er ikke hans opgave, det må være ejeren, som løber den økonomiske risiko, der også bør have ansvaret for denne analyse.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår det, at regeringen vil koncentrere detailhandelen andre steder end i dag. Man vil modarbejde handelen i Danmarks 30 største byer, og man glemmer endnu en gang landdistrikterne. Hvad har denne halvdel af Danmarks befolkning egentlig gjort regeringen? Og hvorfor skal byer med mellem 4.000 og 8.000 indbyggere hjælpes specielt?

Hult klinger det imidlertid, når man ser, at miljøministeren har bremset butiksbyggeri i byer som Odder og Skærbæk. Det var vel netop sådanne byer, man ville hjælpe.

De økonomiske konsekvenser af forslaget er mangelfuldt beskrevet. En begrænsning af udbudet giver prisstigninger til gavn for de nuværende ejere. Bilka og OBS vil få store prisstigninger på de eksisterende centre, og de vil få en monopollignende stilling. Den lille købmand får det sværere, når etableringsstedernes antal

og lokaliseringer reduceres. Omgåelsesmuligheder synes at være mange. Lovligheden i forhold til EU er ikke helt åbenbar og de miljømæssige konsekvenser uheldige, men alt dette vil Det Konservative Folkeparti bore mere i under udvalgsbehandlingen.

Det Konservative Folkepartis holdning til lovforslaget kan præciseres i følgende spørgsmål:

Hvorfor ændre noget, der fungerer godt, uden at man kan dokumentere, noget bedre vil komme?

Hvorfor udtynde ansvaret lokalt og henlægge flere beslutninger til miljø- og energiministeren og Folketinget, når det fungerer godt lokalt?

Hvorfor ikke vente på erhvervsministerens butiksstrukturkommission?

Hvorfor flytte erhvervspolitiske spørgsmål fra erhvervsministeren til miljøministeren?

Hvorfor løse den mindre detailhandels problem i de mindre og mellemstore byer ved med planloven at genere den øvrige detailhandel i de store byer og i landdistrikterne?

Hvorfor ikke lette det offentlige byrder på disse virksomheder i stedet?

Det Konservative Folkeparti vedgår gerne, at en række amter har glemt at fastsætte de lovbestemte maksimumgrænser. Det problem vil vi gerne hjælpe med at få løst. Det Konservative Folkeparti kan ikke udelukke, at det kan være en idé at give naboamter indsigelsesmuligheder over for større detailhandelsplaner, men det skal ikke være ministeren, som skal afgøre uenighed. Der må kunne findes en anden model uden ekstra centralisme.

Det Konservative Folkeparti mener, at lovforslaget er overflødig, og håber, at et flertal i Folketinget deler denne holdning. Skulle et flertal ønske at arbejde videre med forslaget, vil Det Konservative Folkeparti lægge vægt på at få klargjort de mange løse formuleringer, så der findes et minimum af retssikkerhed og logik i teksten.

For så vidt angår det beslutningsforslag, som er fremsat af Enhedslisten, afvises dette i sin helhed. Der er ikke brug for nye skatter og afgifter, og forslaget er udtryk for ren og skær planøkonomi.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Når der nu opstår en konflikt mellem flere amter i forbindelse med udlægning af detailhandelsområder, skal det ikke afgøres af mini-

steren. Hvordan vil De Konservative så foreslå sådan nogle konflikter afgjort?

Jeg vil også godt spørge, om det ikke er rigtigt, at planlægningen bliver bedst efter en analyse af, hvad vi har af butikker, hvordan handelsområdet er, og hvordan detailhandelen vil udvikle sig under visse betingelser. Er det ikke den rigtige måde at analysere planforudsætningerne på og derpå træffe afgørelser?

Det er politikerens opgave at sætte rammerne for de markeds kræfter, der skulle udvikle sig, men det kan ikke passe, at det er nogle ganske få store kæder, der skal bestemme udviklingen af detailhandelen i Danmark. Det kan jeg ikke forstå at De Konservative er interesseret i.

Gitte Seeberg (KF):

Hr. Martin Glerup spørger mig om, hvem der – hvis det ikke skal være ministeren – skulle afgøre de her uenigheder. Det er jo en af de ting, som man kunne kigge på under udvalgsarbejdet, men min holdning er den, at miljø- og energiministeren allerede i dag sidder med et utrolig magtfuldt ministerium med utrolig mange bemyndigelser og forskellige ting og sager. Hvad vi skal lægge os endeligt fast på, det kan jeg ikke sige på nuværende tidspunkt, men jeg kunne godt forestille mig, at det var en ting, man kunne drøfte i udvalget.

Og så spørger hr. Martin Glerup om den overordnede planlægning. Jo, men det er jo netop også det, som jeg lige har sagt i min ordførertale. Vi mener, ligesom Venstres ordfører også var inde på, at disse beslutninger sagtens kan træffes på lokalt plan af lokale politikere.

Formanden:

Havde hr. Aage Brusgaard også en kort bemærkning til fru Gitte Seeberg?

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Hr. Martin Glerup troede, at han havde et spidsfindigt spørgsmål om, hvad man skulle gøre, hvis der nu var to amter, som var uenige, om det så var ministeren, eller hvem det var, der skulle afgøre, hvor centret skulle ligge. Jamen det er da så enkelt. Det er da dem, der skal betale gildet, der selv skal bestemme, hvor varehuset skal ligge.

Er det Bilka, så har de jo først nogle prognoser: Hvor er befolkningsgrundlaget? Så går de til et eller to amter, og det amt, der kan komme med de bedste tilbud med hensyn til jordpriser,

tilkørselsforhold, skatter, afgifter osv., får varehuset. Det er det, det frie initiativ altid har befordret. Tingene kommer til at ligge dér, hvor det er bedst og billigst og mest brugervenligt for borgerne.

Formanden:

Det var altså ikke til fru Gitte Seeberg, men til en anden deltager i rækken af korte bemærkninger. Vi skal prøve at holde de korte bemærkninger til den foregående ordfører.

Men så forstår jeg, at vi er fremme ved hr. Jørn Jespersen som ordfører.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg kan forstå, at Fremskridtspartiet mener, at det er Bilka, der skal bestemme, hvor lavprisvarehusene skal ligge. Det er selvfølgelig også et synspunkt; det har bare ikke ret stor opbakning i befolkningen og i den store del af erhvervslevet.

Vi synes i SF, at det er ganske fremragende, at der nu er kommet et forslag fra miljøministeren, som skaber en mulighed for en bedre planlægning af udviklingen i butikstrukturen. Det har jo været et stort ønske for SF, at der kom sådan et forslag. Det er cirka to år siden, at vi indkaldte miljøministeren i et samråd med henblik på at få igangsat nogle initiativer, der kunne skabe en bedre planlægning af udviklingen i butikstruktur og sætte en bremse på den udvikling, der var i gang, når det drejer sig om lavprisvarehuse og storcentre. Derfor er vi selvfølgelig meget glade for, at det nu endelig sker.

Når vi har haft det ønske, så er det selvfølgelig, fordi der var en skæv udvikling i gang. På det tidspunkt, hvor miljøministeren indførte sit midlertidige stop, og hvor man satte Detailhandelsudvalget i gang med sit arbejde, var der faktisk planlægning i gang af butikker med et samlet kundeunderlag på 1,6 millioner mennesker.

Det vil altså sige, at hvis der ikke var blevet gjort noget, havde der været en stor sandsynlighed for, at der var blevet etableret butikker til 1,6 millioner mennesker. Heraf var over halvdelen af arealet butikker, der var planlagt uden for de eksisterende bymidter. Det vil altså sige, at det var megabutikker, som ville dræne bymidterne og tage meget af handelen fra landdistrikter og dermed skabe butiksød også i landdistrikterne.

Den udvikling ville også have medført en massiv social skævhed. Den ville betyde, at en

masse mennesker, som af den ene eller den anden grund ikke har en bil, ville få langt sværere ved at købe ind og ville få et langt dårligere udbud af butikker og dermed af varer, ofte varer i en vis prisbillig kategori, og dermed ville vi i virkeligheden også få en udvikling, der var til stor social skade.

Hvis udviklingen havde fået lov at fortsætte, ville vi have fået en massiv miljøbelastning på grund af øget bilkørsel. Der er lavet undersøgelser bl.a. i Sverige, som viser, at når der bliver etableret et storcenter, så sker der en udvikling i biltrafikken i de kommuner, som storcentrene berører, som betyder helt op til 11 gange mere bilkørsel i den pågældende kommune. I de svenske kommuner, hvor man har undersøgt det, var der ingen steder, hvor biltrafikken steg med mindre end 200 pct. Det vil altså sige, at der er et helt entydigt billede i retning af øget biltransport og øget CO₂-udledning helt i strid med vores miljøpolitiske målsætninger.

Der er heller ingen tvivl om, at hvis udviklingen havde fået lov at fortsætte, ville vi have set en udvikling med meget færre job i detailhandelen, netop de job, der er karakteriseret ved en høj grad af service, høj grad af kvalitet, over mod nogle butikstyper med meget lavere service, med dårlig kvalitet.

Det er blevet fremhævet her under debatten, at der er tale om et forslag, som fører til øget centralisering. Det er efter vores opfattelse det rene vås. Der er tale om, at vi sørger for, hvis forslaget bliver gennemført i nogenlunde den udførelse, det har nu, at give amter og kommuner nogle bedre redskaber til at foretage den decentrale planlægning.

Og det undrer mig egentlig, at de borgerlige partier i den grad kan være imod det, for det var jo sådan set også det, der var hensigten med den planlov, der blev indført i 1987 under anførsel af miljøminister Christian Christensen. Der var nøjagtig de samme hensigter og intentioner i den planlov om at sikre et varieret udbud af butikker, om at sikre en fornuftig planlægning af butikstrukturudviklingen, helt de samme intentioner, som ligger i det forslag, vi behandler i dag.

Problemet er bare, at intentionerne ikke er ført ud i livet, at redskaberne ikke har været gode nok til, at de kunne blive udført. Der har nemlig været tale om, at kommuner og amter er blevet spillet ud mod hinanden af de store kapitalkæder, og at enhver snak om den decentrale planlægning derfor har været blålus og en illusion.

Nu giver vi amter og kommuner nogle redskaber til at planlægge, sådan at de intentioner, der også lå i den planlov, der blev vedtaget under en borgerlig regering, kan blive ført ud i livet. Det undrer mig, at der kan være så stor modstand, men det er måske, som en Venstremand for nylig har sagt, fordi de to partier i øjeblikket kun leger politik og i virkeligheden ikke er særlig interesserede i at gå ind i en seriøs debat.

Jeg synes også, det er karakteristisk, at Venstre og De Konservative nu flere gange har været med til at forringe vilkårene for de mindre handlende. Først laver man en støtte til regeringens lukkelovsforslag, som har været meget skadelig for mange af de små handlende, og nu modsætter man sig så et initiativ, der virkelig kunne give noget opbakning til nogle af de små butikker. Der må være nogle af de traditionelle kernetropper bag Venstre og De Konservative, der begynder at undre sig over, hvad deres repræsentanter i Folketinget egentlig går rundt og laver.

Som det er fremgået, er vi positive over for ministerens forslag. Det, der er vores overvejelse, er, om det i virkeligheden er tilstrækkelig godt til at sikre, at redskaberne bliver effektive, når de nu skal anvendes rundt omkring i amter og kommuner. Derfor har vi tre ting, tre ændringsforslag, som vi meget gerne vil drøfte med regeringen under udvalgsbehandlingen.

For det første mener vi, at der bør indføres endnu et formålspunkt. Ud over hensynet til det varierede butiksudbud og hensynet til at styrke bymidterne mener vi også, der er grund til at pege på miljøet og sige, at denne planlægning skal medvirke til, at vi får en mindre biltransport – eller i hvert fald undgår en stigning i den og dermed i CO₂-udslippet. For os er det derfor væsentligt at diskutere selve formålsbestemmelsen, og det lå jo sådan set også i oplægget til Detailhandelsudvalget, at miljø var en af de ting, som udvalget skulle overveje, og derfor finder vi det helt naturligt, at miljøhensynet også kommer ind i formålsbestemmelserne.

For det andet mener vi, at der bør være nogle fastere grænser for butiksstørrelserne, sådan at man får en situation, hvor det kun er en absolut undtagelse, at der kan opføres butikker på mere end 3.000 m² for dagligvarer og 1.000 m² for udvalgsvarer. Altså nogle faste grænser og en sikkerhed for, at det kun er i absolutte undtagelsestilfælde med en fast dispensation, at man kan fravige de faste grænser, det er vores andet forslag til regeringen.

Og det tredje forslag handler om indsigelsesret for nabokommuner. Vi mener, at det er helt fornuftigt, at der er en indsigelsesret for naboamter, fordi mange af de her storcentre har en så stor betydning, en så stor udstrækning i kundegrundlaget, at de meget ofte berører flere amter; men nøjagtig den samme argumentation burde jo føre til, at man også gav nabokommuner en indsigelsesret. Når en stor provinsby planlægger et større butikskompleks, så har det jo meget massive konsekvenser for nabokommunerne, som i mange tilfælde vil være mindre landkommuner, og som vil blive stærkt berørt på deres butiksudbud. Derfor vil vi foreslå regeringen, at man laver en tilsvarende indsigelsesret for nabokommunerne, som naboamterne har.

Med de tre forslag håber vi på, at forslaget kan få en god behandling, og at vi kan få et fornuftigt og konstruktivt flertal bag gennemførelse af det.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er et par oplysninger sådan rent faktisk til hr. Jørn Jespersen. Forstod jeg hr. Jørn Jespersen rigtigt, da han i sit indlæg sagde, at ministeren havde indført et midlertidigt stop? Er det SF's holdning? Var det det, jeg hørte hr. Jørn Jespersen sige, at han mente, ministeren havde indført et midlertidigt stop? Jeg vil gerne gentage det sådan helt tydeligt, så jeg også er sikker på, at jeg får svar på det.

Jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen, for jeg fik ikke helt det dér med biltrafikken med, om hr. Jørn Jespersen mente, at forslaget ville medføre, når nu man ikke skulle have de store butikscentre længere – eller i hvert fald kun med de restriktioner, der ligger i forslaget – at biltrafikken og dermed CO₂-udslippet ville falde.

Og mit tredje spørgsmål heri er: Hvad er det for redskaber, som amterne og kommunerne har savnet? Altså hvad er det for redskaber, de ikke har i planloven i dag? Hvad er det for redskaber, og hvad bygger hr. Jørn Jespersen det på? Det kan jo være på nogle henvendelser, vi ikke har fået i udvalget.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg skal meget gerne svare på hr. Hans Christian Schmidts spørgsmål, selv om jeg ikke havde den store succes med at få svar på mine spørgsmål til Venstre – sådan skal det heller ikke være.

For det første er jeg helt sikker på, at Venstre også er bekendt med de henstillinger, som miljøministeren er kommet med til amter og kommuner i forbindelse med udlægning af arealer til butikker, så det føler jeg ingen grund til at uddybe yderligere. Det har været genstand for ganske mange drøftelser, hvor også hr. Hans Christian Schmidt har været med, og jeg er fuldstændig sikker på, at han er helt klar over, hvad det er, der er sket i den sammenhæng.

Det andet er spørgsmålet omkring biltrafik. Det, jeg tror, man kan gøre, hvis man sikrer en fornuftig udvikling, hvor der stadig væk er liv i bymidterne, og hvor der stadig væk er butikker på landet, er at modvirke en stigning i biltransporten. Jeg tror, det bliver ganske svært via dette instrument at få biltrafikken til decideret at falde; men man må jo sige, hvis man kigger på regeringens CO₂-handlingsplan, at alle initiativer, der kan modvirke en stigning, burde være yderst velkomne, for det er jo ikke et af de områder, hvor regeringen har allerstørst succes.

Og endelig var det sidste spørgsmål: Hvad er det for nogle redskaber? Det er lige præcis dem, der er indeholdt i loven. Det er dem, som har manglet, for alle, der har studeret udviklingen, har jo sagt, at de intentioner, der lå i planloven fra den borgerlige regering, ikke er blevet ført ud i livet.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Der er jo et gammelt ord, der siger, at man ikke skal kaste med sten, når man selv bor i et glas-hus. Det kunne have været rart, om jeg havde fået bare ét af spørgsmålene besvaret. Jeg opnåede sådan set ikke engang at få besvaret ét af dem.

Altså, jeg ved ikke, hvad hr. Jørn Jespersen mener, jeg ved om, hvad ministeren mener er en call in-bestemmelse eller et midlertidigt stop.

Jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen igen: Hørte jeg rigtigt, når jeg hørte hr. Jørn Jespersen sige, at han mener, ministeren har lavet et midlertidigt stop? Jeg er næsten sikker på, at jeg citerer det rigtigt. Jeg vil bare gerne have det bekræftet.

Vi fik ikke meget svar på, hvad lovforslaget vil betyde omkring bilkørsel. Jeg er glad for at kunne citere ministeren for, at ministeren har opgivet sin egen intention om, at lovforslaget skulle medføre en sænkning af bilkørslen. Ministeren skriver i bemærkningerne:

»Lovforslaget vil derimod ikke sikre mindre bilkørsel. Dette vurderes at kræve andre virkemidler.«

Så den er røget. Det, som det her lovforslag blev solgt på, nemlig bl.a. at det ville gøre noget ved CO₂-udledningen, det ville gøre noget ved bilkørslen, har ministeren selv taget ud.

Endelig til sidst skal jeg kun sige omkring det med redskaberne: Jamen det er jo ikke korrekt. Redskaberne er der, hvis man ellers stoler på, at de, der har dem, også bruger dem.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Omkring biltrafikken synes jeg ærlig talt, det her er noget slemt pindehuggeri. Jeg prøvede at sige meget tydeligt, at det, som jeg mener at et forslag af denne her karakter kan betyde, er, at den stigning i biltrafikken, som ville være kommet, hvis udviklingen havde fået lov at fortsætte, bliver modvirket ved dette her forslag, og det synes jeg da er ganske velkomment ud fra en miljøbetragtning.

Omkring de redskaber, som ligger i denne her lov, tror jeg, at alle, der har studeret det, kan give hr. Hans Christian Schmidt masser af eksempler på – bl.a. fra forskningsopgaver på videregående læreanstalter om den måde, som man har praktiseret planlovens bestemmelser om at regulere butiksudviklingen på en fornuftig vis – at de ikke er blevet ført ud i livet.

Der har været tale om en fuldstændig tilfældig hovsaudvikling, hvor det har været de konkrete investorers ønske om at lave et nyt center, der har været bestemmende for, hvilke planer der blev udarbejdet. Der har ikke været tale om den overordnede planlægning, som var intentioneret i planloven.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg takker for tilsagnet om, at jeg kan få mange forskerresultater fra universitetet osv. Nu er jeg imidlertid mest til det praktiske liv, og jeg kunne bedre tænke mig at høre, hvad kommunalpolitikere og amtspolitikere har savnet; men jeg forstår, at det har hr. Jørn Jespersen heller ikke fået nogen henvendelser om.

Og så må jeg bare sige, at det er ikke mig, der har sagt, at det her lovforslag ikke længere vil reducere bilkørslen. Det er ministeren, der siger i bemærkningerne: »Lovforslaget vil derimod ikke sikre mindre bilkørsel«.

Men sådan hed det sig faktisk i det oprindelige forslag, og det er jo meget vigtigt. Det blev forslaget solgt på, da det blev sendt ud, at hvis man gennemførte det her, så ville det betyde en nedgang i bilkørslen.

Jeg konstaterer bare, at nu har man altså taget det i sig igen, og det er jo sådan set i orden.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hvis ikke hr. Hans Christian Schmidt er i stand til at forstå forskellen på at reducere bilkørslen og så at reducere en stigning, så er det mere hr. Hans Christian Schmidts problem, end det er Folketingets problem.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg skal med beklagelse meddele, at fru Elsebeth Gerner Nielsen, som er Det Radikale Venstres ordfører i denne sag, ikke kan være til stede, og det er derfor faldet i min lod at gøre rede for Det Radikale Venstres synspunkter.

Det er blevet sagt fra ministerens side, at dette lovforslag er en opfølgning af regeringens miljø- og naturreddegørelse fra 1995.

Hovedsigtet er jo derfor, at loven skal forbedre vilkår og muligheder for en decentral detailhandelsstruktur. Lovforslaget skal styrke detailhandelen, så vi får et varieret butiksudbud i mindre og mellemstore byer. Samtidig giver loven butikkerne en central placering i byerne.

Planlægning er et nøgleord. Amter og kommuner får ansvaret for at fastlægge overordnede retningslinjer for centerstrukturen henholdsvis regionalt og kommunalt. Alle planer skal indeholde bestemmelser for det maksimale bruttoetageareal. En helhedsvurdering skal på den måde være med til at sikre en hensigtsmæssig udvikling. Man skal have gode muligheder for at købe ind uanset byens størrelse, og afhængigheden af bil skal mindskes mest muligt først og fremmest af hensyn til miljøet.

Det Radikale Venstre vil gerne være med til at sikre de mindre byers butiksliv og styrke hver enkelt bys særpræg. Vi er nemlig af den opfattelse, at det ikke alene skal være de større byer, der skal have et livligt butiksliv. Tværtimod anser vi det for utrolig vigtigt, at Danmarks mange mindre byer ikke mister deres butiksliv og dør hen.

Men for at bevare butikslivet i de mindre byer må vi vende den igangværende udvikling. Inden for de sidste 10 år er hver tredje dagligvarebutik forsvundet, medens detail- og daglig-

varehandelen er blevet stadig mere centraliseret. Der er nemlig i samme periode bygget storcentre og større butikker, der kan betjene 1,2 mio. danskere, og kun 1 pct. af dette byggeri er sket i byer med mindre end 1.000 indbyggere. Storcentrenes fremmarch giver således den lille købmand trange kår og kan betyde, at det lokale forretningsliv svinder ind.

Sidste år havde vi en række diskussioner i Folketingssalen vedrørende landdistrikternes udvikling og muligheder, hvor Venstre og De Konservative samstemmende mente, at regeringen ikke gjorde tilstrækkeligt for landområderne. Regeringen tog dog ikke kritikken til sig, for der er taget en række initiativer for at give bedre vilkår for landområderne og de mindre byer, og med dette lovforslag går vi videre.

I den sammenhæng er det selvfølgelig interessant at notere sig, at netop Venstre og De Konservative er mere interesserede i at støtte Dansk Supermarked A/S end i at hjælpe den lille købmand. Jeg vil gerne minde om, at intet trækker tænderne ud på landsbyen og landområderne som netop butiksdøden.

I Det Radikale Venstre finder vi, at det er nok så relevant at støtte et lovforslag som dette i stedet for at yde diverse former for tilskud til landområderne. I stedet for at overlade landområderne til markedskræfterne alene kan der være brug for at sætte nogle rammer for liberalismen. I Det Radikale Venstre er vi faktisk tilbøjelige til at kalde dette for socialliberalisme. Hvis man vil arbejde for et godt miljø også på landet, er det ikke nogen god idé at lade privatøkonomi være eneste vejledende faktor. Jungleloven er ingen garanti for diversitet – biologisk eller af anden art.

For os er det ligeledes afgørende at give gode vilkår for livet i bymidterne. Her skal den merkantile mangfoldighed bevares, hvis det fortsat skal være interessant at bevæge sig i byen.

Den netop afsluttede Habitaskonference, FN-konferencen i Istanbul, viste med al mulig tydelighed, at en helt afgørende forudsætning for en harmonisk udvikling af byerne, dvs. en socialt, kulturelt og miljømæssigt harmonisk udvikling, er planlægning, således at butikker, erhvervsliv og befolkningstal er afstemt efter hinanden.

Det er i det perspektiv, at lovforslaget også skal ses. Vi vil ikke have døde bymidter. Det vil turisterne i øvrigt heller ikke. De kommer ikke for at besøge storcentre, som er ens overalt i verden, de kommer for at opleve forskellighed,

noget særligt, noget unikt dansk. Og det vil vi andre jo også gerne bevare.

Lad mig understrege, at dette lovforslag ikke garanterer mod butiksdød. En helt afgørende forudsætning for at holde butikkerne, bymidterne og landdistrikterne levende er, at kunderne rent faktisk vælger at handle lokalt. Det hjælper ikke meget at begræde lukningen af den lokale brugs, for så er skaden sket. Nej, man skal sørge for at handle i brugsen, for så er der ikke grund til at lukke den.

Derfor kan Det Radikale Venstre støtte lovforslaget. Og lad mig så tilføje, at vi jo også har betydelig sympati for en række af tankerne i det beslutningsforslag, som er fremsat af Enhedslisten.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Sådan går det jo, hvis man absolut i sit indlæg skal sige nogle ting og tillægge andre partier nogle holdninger, som vi ikke mener at have givet udtryk for. Jeg noterede mig, at ordføreren var inde på, at Venstre og De Konservative – i hvert fald Venstre – skulle have den holdning, at Bilka og Dansk Supermarked skulle bestemmes. Jeg håber, at jeg over for ordføreren har kunnet fortælle lidt i løbet af diskussionen her nede om, at vi altså mener, at det er kommunalpolitikere og amtsrådspolitikere, der skal bestemmes.

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren: Er det ikke sådan, at ordføreren måske kunne komme lidt ind på, hvad De Radikale gerne ville gøre for f.eks. at sikre de små erhvervsvirksomheder og de små detailhandler ude i landområderne? Ud over at man åbenbart vil hindre nogen i at komme dertil, så kunne det jo være spændende at høre, hvad man vil lave for dem, der er.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Nu kan jeg forstå, at jeg skal hjælpe hr. Hans Christian Schmidt med at besvare det spørgsmål, han ikke selv har ønsket at besvare tidligere. Det er selvfølgelig meget snu gjort.

Jeg synes, at det ville have været praktisk, hvis hr. Hans Christian Schmidt var gået ind i debatten om, hvordan man forhindrer butiksdøden, i stedet for blot at skære ud i nogle firkanter, hvad han mener regeringen står for. Det havde ærlig talt givet en lidt bedre og mere nuanceret debat.

Jeg tror, jeg sagde meget klart, at vi med dette forslag ønsker at sikre mulighederne for at vende en udvikling, der er meget tydelig i øjeblikket; men vi ser også i øjnene, at hvis der ikke er et folkeligt underlag og en folkelig opbakning bag det, der skal ske i landdistrikterne, så kan vi sådan set ikke gøre alverden herindefra.

Aage Brusgaard (FP):

Jeg vælger at se forslaget fra den gode side, altså at intentionen er god. Regeringen vil bevare de mindre byer, spare på benzinen, ressourcerne osv. og bevare og udnytte bestående bygninger, og det er jo alt sammen noget, der er udmærket, og som alle selvfølgelig kan støtte og bakke op om. Der er bare det ved selve forslaget, at det ikke hjælper noget med de gode intentioner, som står i bemærkningerne.

Selv regeringspartierne går ind for forbrugernes frie valg. Vi kan jo ikke tvinge folk til at handle bestemte steder. Hvis vi forbyder store centre i bestemte områder af landet, hvad risikerer vi så? Ja, i Sønderjylland kan vi jo ikke forhindre, at der bliver store centre syd for grænsen, og her i Københavnsområdet kan vi jo ikke forbyde, at folk tager til Sverige osv.

Og hvis der bliver sat maksimumgrænser på 3.000 m², men en eventuel byggeinteresseret har fundet ud af, at der er behov for 5.000 m², ja, hvad gør man så? Så bygger man vel et på 3.000 m² og så et andet på 2.000 m². Det har altid været sådan, at befolkningen har indrettet sig på de muligheder, der var, og det betyder bare, at man spreder ressourcerne i stedet for. Så det hjælper heller ikke.

Ministeren var inde på, at detailhandelsudvalget er kommet med disse her gode råd, og derfor vil jeg godt spørge, om ikke det er korrekt, at detailhandelsudvalget faktisk var sammensat af alene offentlige myndigheder. Arbejdsgiverforeningen, Dansk Industri, Det Danske Handelskammer osv. var overhovedet ikke repræsenteret i dette udvalg.

Jeg vil også godt spørge ministeren, om det ikke er korrekt, at ASE har lavet en analyse fra 1995, der konkluderede, at butikslukninger sker over det ganske land med eller uden lavprisvarehuse som naboer, og at professor H.H. Larsen, som var formand for butiksstrukturkommissionen, i en rapport fra 1995 fastslog, at reduktionen af antallet af butikker er ens for småbutikker i områder med og uden lavprisvarehuse – mere fordi ministeren selv ønsker at slå os andre i hovedet med rapporter.

Så er jeg nok klar over, at når det er miljø- og energiministeren, der fremsætter lovforslaget her, er det, fordi planloven skal ændres; men det er dog erhvervsministeren, der har med handel og erhverv at gøre, og derfor kunne jeg godt undre mig over, at vores erhvervsminister ikke er til stede i salen her.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren, hvad regeringen har lavet, når man kan se en sådan overskrift som den her i Børsen – hvis ministeren lige kigger op: »Bitter ministerstrid om storcentre«. Jeg vil godt spørge, om der er blevet enighed i regeringen om lovforslaget her eller det har andre årsager, at vores erhvervsminister slet ikke er til stede.

På baggrund af det, hr. Martin Glerup sagde for vel en times tid siden om en afstemning eller en prognose, eller hvad nu det var, i det nordjyske, hvor borgerne var blevet spurgt, vil jeg da godt spørge Socialdemokratiet, om det kunne støtte et forslag fra Fremskridtspartiet om, at vi sendte det her ud til en folkeafstemning, eller at man i bestemte områder af landet lavede en folkeafstemning om storcentre, for det er vi meget, meget positive over for.

Jeg vil også godt sige, at det kan faktisk godt lade sig gøre at udnytte midtbyerne uden at lave om på lovgivningen. Det er med det, der hedder Slotsarkaden i Hillerød, jo netop bevist, at man godt kan udnytte midtbyen, midtbanen, eller hvad nu vi vil kalde det, uden at røre ved lovgivningen.

Og så vil jeg også godt sige til alle dem, der ser meget pessimistisk på det her: Nu bor jeg jo i byen Sejerslev. Der har vi en købmandsforretning, og vi har også haft en brugs. Den lukkede faktisk i fredags. I fredags kl. 20 var det slut, men mandag kl. 7 startede en Sparkøbmand i samme lokale. Vi har også oplevet, at både apotek og posthus måtte lukke; det er så samlet i noget, der hedder et varehus. Vi har alle faciliteter alligevel.

Der er jo det ved det, at for det første er befolkningen blevet mere mobil, men for det andet har fagbevægelsen altså været hård ved disse små butikker: store lønninger både til de 13-15-årige, de 15-16-årige, de 17-18 årige og derefter, og så må de kun arbejde 37 timer om ugen. Det er meget, meget svært at drive en lille butik i dag, og dér har både fagbevægelsen og Socialdemokratiet altså et meget stort ansvar.

Så vil jeg godt tage fat på noget, som ingen andre har været inde på, for jeg er slet ikke uenig i, at vi godt kan styre lidt med lovgivning-

gen, men vi kunne jo så prøve at vende det lidt og gå den anden vej. Nu sidder jeg jo i Naturklagenævnet, bl.a. sammen med hr. Hans Christian Schmidt dernede. Vi fik et notat, sidst vi havde møde – det var vist den 9. december – og det var et notat om dem, der ønsker at bygge og bo i landzoner, som først går til kommunen og dér får ja, og som så går til amterne og dér får nej, og ud af 58, som har søgt om helårsbolig her i år, har Naturklagenævnet sagt nej til de 54. Og det var på rent embedsmandsplan, det er slet ikke noget, vi må blande os i, næsten ikke. Der var kun 1 ud af de 58, der får lov til at bygge, og det var en, der var oppe i Naturklagenævnet.

Det er det, vi skal se på, og de fleste af de sager, vi har fået forelagt i udvalget, gælder rent faktisk huse, hvor man har ønsket at bygge ind i et hul, altså hvor der lå andre huse ved siden af, bare en hulopfyldning. Ikke engang dét ønsker amterne og altså dermed heller ikke Naturklagenævnets flertal, for de følger pr. automatik amterne.

Naturklagenævnet kunne i dag lige så godt og med større begrundelse bare have et stempel, hvor der stod: Vi følger amtet, færdig, slut. Det er sådan det sker, og det er med til, at vi udsulter landområderne. Det var bedre, om man tog fat på det og så simpelt hen afskaffede eller også overførte zonenkompetencen fra amterne til kommunerne, så ville vi få liv i landområderne.

Jeg vil også lige nævne et lille eksempel, jeg lige kom i tanker om, fordi jeg kom op og så, hvem det var, der sad i formandsstolen. Vi har en lille købmandsbutik ved Løvel ved Viborg – det er ikke ret langt fra formanden – og denne købmand er lige blevet slæbt i landsretten af politiet og amtet, bare fordi han har et lille skilt ude ved vejen.

Vi vil altså på nogle måder lave lovgivning sådan, at vi kan bevare de små butikker, men med 1.000 andre love forhindrer og spænder vi ben for, at det kan lade sig gøre. Det var bedre, om vi tog fat på de urimelige og helt overflødige love, vi har i dag, i stedet for at tage fat på at lave nye, der er endnu mere overflødige og endnu mere urimelige.

Jeg må nok konstatere, at vi ikke kan støtte nogen af de to forslag, vi her behandler.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Danmark har alt for mange nye, store butikker. Ifølge Detailhandelsudvalgets rapport, som blev udsendt af Miljø- og Energiministeriet i april 1996, er der inden for relativt få år sket en vold-

som vækst i forøgelsen af butikksbyggerier. Det fremgår endvidere, at en relativt stor del af de nye butikker ligger i de større provinsbyer frem for i de mindre samfund, og at relativt mange butikker placeres i udkanten af byerne ved de store indfaldsveje, hvor biltilgængeligheden er stor.

Butikker søger sammen i centre, som placerer sig i tilknytning til trafikale hovedårer og med ringe kontakt til det kollektive trafiknet. Samtidig bliver butikkerne større og større, og der er en stadig stigende overkapacitet, som skærper konkurrencen. Resultatet er en voldsom koncentring af detailhandelen i få centerdannelser, som tilmed ofte er placeret i udkanten af byerne ved de store indfaldsveje, hvor det er billigt at etablere parkeringspladser. Denne udvikling har medført en kraftigt øget bilkørsel, samtidig med at en stadig større del af de danske husstande får længere til dagligvarebutikker, hvilket igen ansporer befolkningen til at anskaffe bil.

I denne planlægning glemmes tilsyneladende, at det trods alt stadig er under halvdelen af de danske husstande, der har bil. Ifølge Detailhandelsudvalgets rapport har udviklingen medført en kraftig stigning i befolkningens daglige transport. Det fremgår således, at faste kunder i storbutikkerne kører langt mere i bil end kunder, der ikke handler her. Konsekvensen er, at de små lokale butikker kvæles i en unfair konkurrence fra de store centre og butikker. Dagligvareindkøb besværliggøres, og miljøforureningen fra befolkningens dagligvarekøb stiger voldsomt som følge af øget biltrafik.

Denne centralisering ødelægger såvel brokvartererne i byerne som landsbyerne. Derfor støtter Enhedslisten fuldt ud det planlægningsstop for nye, store centre og butikker, som miljø- og energiministeren indførte for ca. 1 år siden.

Imidlertid vil regeringen nu ophæve det midlertidige planlægningsstop, og i stedet vil man overlade afgørelsen til kommunerne og amterne, samtidig med at disse pålægges en større åbenhed i forbindelse med planlægningen af sådanne butikker og områder. Dette er en klar forringelse i forhold til det midlertidige stop, som ikke vil stoppe for butiksdøden på brokvartererne, i de mindre provinsbyer og i landdistrikterne. Tværtimod burde regeringen ikke alene ophøje det midlertidige stop til lov, men også iværksætte et indgreb over for eksisterende storcentre og støtte genopbygningen af lokal nærhandel i by og på land.

Derfor har Enhedslisten fremsat et beslutningsforslag herom. Et forslag, som ikke alene ophøjer det eksisterende planlægningsstop for store butikker og centre til lov, men som også tager fat i det lange seje træk, som det er at få vendt udviklingen.

Vi foreslår de gunstige afskrivningsmuligheder i butikksbygningerne fjernet, så der ikke tiltrækkes investorkapital til et område, hvor det er samfundsmæssigt uønsket.

Vi foreslår indført en miljøafgift knyttet til butikkernes p-pladsareal. Herved kan store butikker og centre pålægges den faktiske udgift for den øgede biltransport, de påfører samfundet, og hermed forrykkes konkurrenceforholdet til fordel for de mindre nærbutikker.

Endelig foreslår vi miljøafgiften anvendt til støtte for bevaring og genopbygning af små lokale dagligvarebutikker i områder, hvor lokalt engagement tilskynder hertil, f.eks. i tilknytning til offentlige serviceydelser som post, bank, apotek, billetsalg, DSB og teatre. Men også som nævnt bankfunktioner og lignende burde det offentlige tage sig af, hvor markedsstyringen holder det private væk.

Når regeringen nu vil lempe det eksisterende midlertidige stop for nye, store centre og store lavprisbutikker, er der derfor tale om et tilbageskridt, som ikke vil stoppe den negative udvikling – højst sætte tempoet lidt ned. Derfor kan vi ikke i Enhedslisten acceptere og støtte lovforslaget i dets nuværende form.

Det er afgørende for os, at der bliver sat et loft for de store butikker. Derfor vil vi stille følgende ændringsforslag til regeringens forslag:

I forslagens § 1, nr. 1, om ændring af § 5 om planlægning til butikksformål skal der tilføjes en ny pind under § 5 c, som hedder: »Hovedreglen er, at der er en maksimalgrænse på 3.000 m² bruttoetageareal for dagligvarebutikker og 1.000 m² bruttoetageareal for udvalgsvarebutikker«.

Endvidere skal der længere henne i forslaget, i forslagens § 1, nr. 4, om ændring af § 6, det er om regionplanerne, tilføjes en ny pind under stk. 2, som hedder: »at fremsætte særlig begrundelse for fastsættelsen af eventuelle butiksstørrelser på mere end 3.000 m² bruttoetageareal for dagligvarebutikker eller 1.000 m² bruttoetageareal for udvalgsvarebutikker.«

Endvidere skal der i forslagens § 1, nr. 5, om ændring af § 11 om kommuneplanen, ligeledes tilføjes en ny pind under stk. 8, og det skal hedde:

»En særlig begrundelse for fastsættelsen af eventuelle butiksstørrelser på mere end 3.000 m² bruttoetageareal for dagligvarebutikker eller 1.000 m² bruttoetageareal for udvalgsvarebutikker.«

Endelig foreslår vi tilføjet et nyt ændringsforslag, en § 5, som indebærer, at det i planloven fastlægges, at: »Miljø- og energiministeren hvert andet år skal afgive en redegørelse til Folketinget, der belyser udviklingen i region-, kommune- og lokalplanlægningen for detailhandelsstrukturen og herunder fremlægger forslag til nye initiativer, såfremt udviklingen forløber samfundsmæssigt uhensigtsmæssigt.«

Med disse forslag vil vi efter vores opfattelse få opfyldt det, som vi har sagt i første pind i vores beslutningsforslag. Det er en permanentgørelse af det midlertidige stop, uden at det ødelægger selve planloven, og det fungerer på den måde, som det stort set fungerer på i dag. Det vil også være operationelt, og det vil hænge sammen på den måde, som lovforslaget er udført på af miljø- og energiministeren.

Samtidig med den sidste tilføjelse sikrer vi også, at Folketinget stadig kan følge udviklingen, for efter vores opfattelse er det måske ikke engang nok med det her samlede loft over det. Det kan godt være, at der skal andre indgreb til. For eksempel kan man forestille sig, at man begynder at omgå det ved at lægge butikker sammen med andre ting.

Derfor er det også vigtigt, at man får en regelmæssig opfølgning af det og får sat fokus på det, og det har også en tilbagevirkende kraft på selve beslutningen, på planlægningen, at man ved, at Folketinget følger det hvert andet år.

Med det forslag står ministeren heller ikke alene bare med Enhedslisten, SF og regeringen. Det er også et udtrykt ønske i virkelig mange af de høringssvar, der er kommet ind. Der er kommet mange høringssvar, som også hr. Jørn Jespersen nævnte tidligere, fra mange detailbutikskæder og andre, som faktisk ønsker et fast regelsæt, som det er skitseret her.

Det andet, vi gerne vil have opnået i løbet af udvalgsbehandlingen, er, at vi gerne vil have, at ministeren konkret tilkendegiver sin holdning til, hvordan man kan acceptere sådan nogle særlige begrundelser, for vi er enige i, at der skal være særlige begrundelser, hvis man går ud over det, der er hovedreglen. Og det kunne f.eks. være ved, at ministeren på nogle spørgsmål/svar nævner en række eksempler på forskellige butikksbyggerier, som ikke ville være

gennemført, hvis man havde lovgivningen, som den indføres her.

Et andet punkt, som også ligger os på sinde, er, at vi også gerne vil have en tilkendegivelse i udvalgsarbejdet fra ministeren om at gennemføre en oplysningskampagne om den indsigelsesret, som borgerne har, som skal gøre opmærksom på, at i de lokalplaner, der eksisterer i dag, hvor der ikke er et direkte anført butiksløft, og hvor lokalplanen kan siges at være utilstrækkelig, har man også mulighed for at gribe ind og få klaget over lokalplanen, sådan at den opfylder de her krav, for vi ved, at der ligger en hel del skuffeprojekter allerede, som er godkendt i lokalplanerne.

Jeg kan godt forstå, hvorfor ministeren har trukket det forslag tilbage fra de tidligere forslag, hvor man vil gribe ind, fordi det betragtes som ekspropriation. Men ministeren kan i hvert fald ved en oplysningskampagne og en orientering til borgerne give dem nogle redskaber i hænderne, sådan at man kan udnytte de muligheder, der eksisterer.

Der er mange mægtige interesser i denne sag. Store dele af den danske kapitalmagt ønsker ikke noget indgreb. Man vil have lov til at fortsætte med storcentre osv. De har nu derfor dannet en lobby sammenslutning med navnet Detailhandelens Udviklingsråd, hvor en række butikskæder og kapitalbagmænd er tilsluttet. En række supermarkeder og butikskæder med en samlet omsætning i størrelsesordenen 35 mia. kr. årlig har rottet sig sammen for at modarbejde en samfunds- og miljørigtig udvikling af den danske butiksstruktur, og det skal ikke lykkes dem, hvis det står til Enhedslisten.

Jeg har også forstået på miljøministerens indlæg her i dag, at miljøministeren er villig til at se på disse spørgsmål og på det udspil, vi har her til konkrete ændringsforslag, som efter vores opfattelse vil opfylde det, som vi har stillet som en afgørende betingelse for at støtte forslaget.

Endelig skal jeg nævne, at de tre andre pinde i Enhedslistens forslag, om p-afgift og om at fjerne afskrivningsregler og om støtte til opbygning og bevarelse af butikker i landdistrikterne, er vi til sinds at lade overvintre i udvalget, sådan at de kan blive behandlet, når rapporten kommer fra erhvervsministeren om butiksstrukturkommissionens arbejde.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu er hr. Bent Hindrup Andersen jo langt inde i nogle ændringsforslag. Jeg har to meget korte spørgsmål til hr. Bent Hindrup Andersen.

Jeg forstod, at i de ændringsforslag, som vil være en betingelse for, at Enhedslisten går ind i det, er der bl.a. det, at kommunerne skal ud og gøre et noget større stykke analysearbejde, som skal ligge til grund for de beslutninger, der kommer.

Vil Enhedslisten sikre, at kommunerne får en kompensation for det? Vil Enhedslisten sikre, at kommunerne får kompensation, så de ikke får nogen ekstra administrative byrder lagt ud til dem på grund af de her arbejdsopgaver? Og hvilke henvendelser er det, hr. Bent Hindrup Andersen refererer til, når han taler om, at der er kommuner og amter, der har ønsket at få nogle strammere retningslinjer?

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg nævnte ikke kommuner og amter. Det, jeg nævnte for ministeren, er, at der er en hel gruppe af grønne organisationer, og der er en hel gruppe af butikskæder og detailhandlere, der har henvendt sig, og overraskende nok har vi også fået henvendelser i Enhedslisten fra organisationer af butikker og detailhandlere, som jo normalt ellers ikke ville henvende sig til Enhedslisten, om at de støttede vores forslag.

Det er det jeg nævner, og det er det, der står på den ene side. På den anden side står der det nye udviklingsråd, som er en sammenslutning af de største butikker, og de har en helt klar interesse i, at deres eksistens og udbygning sker på bekostning af de små butikker. Det er derfor, vi opfordrer ministeren til klart at vælge side – at tage de små butikkers parti. Så det er det, vi mener med det.

Med hensyn til kommunernes ressourcer mener jeg, at det her ikke vil være yderligere belastende, så vidt jeg kan se, i forhold til det arbejde, der skal laves i lokalplanerne, men ellers er det selvfølgelig kommunernes opgave at udføre det arbejde, og hvis det viser sig, at det skulle være mere omkostningsfyldt, må man se på det, når der skal uddeles bloktilskud.

Sonja Albrink (CD):

Når man kører rundt i Danmark, er der meget at glæde sig over. Der er overalt så utrolig mange ting at se på og også mange ting at glæde sig over. Men en gang imellem skal man også glæ-

de sig over de ting, man ikke ser. Man ser f.eks. ikke reklameskilte i markkanterne eller i skovbrynene. Man ser så godt som ikke enligtgående industribyggeri i det åbne landskab eller så mange andre ting, som kunne skæmme oplevelsen og i øvrigt også ødelægge udnyttelsen af vores beskedne areal.

Når vi kan glæde os over alle de ting, som ikke er der, så skyldes det i første omgang, at vi på et ret tidligt tidspunkt fik en planlovgivning, som regulerede landets anvendelse og fastlagde, hvilke funktioner og hvilke aktiviteter der hører til hvor. Det gælder om at være fremsynet og handle, før skaden er sket. Det gælder også på detailhandelsområdet.

Derfor er det på høje tid at tage stilling til, hvordan detailhandelen skal udvikle sig imellem to yderpunkter: på den ene side den lille kaffehandler i bycentrum og den lokale købmand på hovedgaden og på den anden side det store megacentrum i byens udkant, som sælger alt fra knappenåle og kaffe til swimmingpooler og jordomrejser.

Med de retningslinjer, der ligger i miljøministerens lovforslag, er jeg godt tilfreds med, at beslutningen om placering af detailhandelen træffes i regionplanerne, så der ligger en decentral vurdering til grund for afgørelsen.

Samtidig må der selvfølgelig være en indsigtelsesmulighed for naboamtet. Når man ser på placeringen af f.eks. det storcenter uden for Næstved, som jo ligger i Storstrøms Amt, ville det være mærkeligt, hvis ikke Vestsjællands Amt, som bare ligger 15-20 km væk, skulle have mulighed for at reagere, for der vil selvfølgelig være en stor afsmittende effekt over amtsgrænserne.

Vi ved fra erfaringerne, at storcentre har et meget stort opland; folk kommer ret langt fra for at købe ind i centrene. Derfor har et centers placering også betydning for detailhandelen i en masse både mindre, mellemstore og større byer selv i stor afstand. Forsvinder detailhandelen fra byerne og bymidten i almindelighed, vil der ikke være langt til, at flere af de daglige funktioner af betydning for landdistrikternes fremtid også forsvinder. Her tænker jeg på posthuset og den lokale købmand.

Debatten er altså ikke kun et spørgsmål om Bilka mod købmand Hansen, men diskussionen handler også om at varetage landdistrikternes interesse, og det husker jeg da fra tidligere debatter har haft det samlede Folketings ganske store interesse.

Det er nu, vi har mulighed for at fastsætte rammer for fremtidens butikshandel. Er bycentre og landsbyer allerede drænet for butikker, er det så godt som umuligt at vække dem til live igen.

Den afgrænsning, der i forslaget er sket af, hvilken type butikker der kan lægges uden for bycentre, er fornuftigvis blevet rettet til under høringsrunden. På den anden side er jeg da ikke blind for, at hvis det på et senere tidspunkt viser sig, at de rammer og den afgrænsning, der er fastsat i ministerens lovforslag, viser sig at være i vejen for en fornuftig udvikling af detailhandelen, må vi tage loven op til en fornyet drøftelse.

Men vi kan ikke afvente udviklingen for at se, hvad der sker, og hvilke krav der rejser sig, for så kan det meget nemt være for sent at påvirke udviklingen. Derfor er det naturligvis også en nødvendighed at lægge rammer for den udvikling, der skal ske frem til de nye regionplaner, som kommer. CD er enig i den afgrænsning, der er sket.

Vi kan som sagt støtte miljøministerens forslag, og vi håber på en hurtig udvalgsbehandling. Samtidig har jeg tilkendegivet, at CD ikke kan støtte Enhedslistens vidtgående beslutningsforslag.

Egil Møller (DF):

Forslaget fra miljø- og energiministeren har ifølge bemærkningerne bl.a. det formål at styrke administrationen af de gældende regler på området. Planlægningsindsatsen ved de obligatoriske 4-årige revisioner skal styrkes. Uanset at der i lovforslaget umiddelbart er argumenter, der taler for en stramning af de nugældende regler, skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at der fremover vil ske en begrænsning i kommunale og amtskommunale ønsker i lokalområdet. En regionplanmyndighed kan efter lovforslaget fremsætte indsigelse mod en anden regionplanmyndigheds forslag. Herefter er det så op til miljø- og energiministeren at afgøre, hvem af de to parter der får sine planlægningsønsker opfyldt.

I Dansk Folkeparti har vi tillid til, at de enkelte regioner er kompetente til at planlægge erhvervsudviklingen i de pågældende områder. Vi ønsker ikke en yderligere stram centralistisk styring af dette lovområde, hvorfor vi i Dansk Folkeparti ikke ønsker at støtte forslaget.

Flemming Hansen (KF):

Jeg skal indledningsvis understrege, at jeg taler som privatist.

Der er tale om et meget omfattende lovforslag med betydelige konsekvenser og på et tidligere tidspunkt end i dag en betydelig medieinteresse. Forslaget har mange gode ting i sig, synes jeg, og også nogle mindre gode ting.

Min generelle opfattelse af forslaget er, at det er et godt forslag. Det bekræftes også af de mange positive høringssvar specielt fra detailhandelens organisationer, som ministerens også præciserede.

For at tage det mindre gode først: Det, der gør mig lidt betænkelig for ikke at sige indledningsvis meget betænkelig, er, at arealstørrelserne skal fastlægges i et lovforslag. F.eks. kan man i dag ikke med indsigt i detailhandelen forestille sig, at man bygger en møbelbutik på under 1.000 m². Den vil ikke kunne blive rentabel, og derfor er jeg meget betænkelig ved disse meget faste grænser for detailstørrelserne.

Så er jeg også bekymret over, at man ikke venter på butiksstrukturkommissionens betænkning. Jeg synes ikke, den er så langt væk, at det ikke skulle kunne lade sig gøre at vente det halve års tid ekstra.

Jeg er også betænkelig ved bureaukratiet og den offentlige styring, der er. Jeg kan ikke helt se, hvorvidt det fremgår af lovforslaget, om de offentlige myndigheder så også skal bestemme, hvor mange tøjbutikker der f.eks. må være i Horsens. Det kan man måske læse af lovforslaget, men hvis man kan det, så er jeg i hvert fald ikke enig.

Og så er jeg endelig en lille smule bekymret over den centralisering, der kan være tale om. Jeg kan ikke vurdere, om den er større end i dag. Hvis den ikke er større end i dag, er det efter min mening i orden, men bliver den større, kan man have betænkeligheder ved det.

Men ellers betragter jeg lovforslaget som en generel opstramning af 1987-loven, og det synes jeg sådan set er fornuftigt. Jeg har læst lovforslaget tre gange og bemærkningerne – det er jo især dem, der fylder meget – tre gange, og det virker, som om det er en opstramning af 1987-loven, det kan ministeren jo bekræfte bagefter, og dermed giver det efter min opfattelse Bilka og Detailhandelens Udviklingsråds medlemmer mindre mulighed for at overtale – i citationstegn – kommunalbestyrelserne, som de ellers har været så dygtige til.

Jeg tror også, at lovforslaget vil sikre, at den uddøen af landsbyerne, som vi vitterlig har oplevet, kan bremses. Vi må erkende i dag, at er der ikke nogen butikker i en landsby, når den sidste lukker, så lukker landsbyen stort set også, og det vil jeg betragte som en ulykke for vort samfund. Der må man jo specielt tænke på de svagere borgere. Vi kan jo komme i den situation – det var det værste, der kunne overgå mig at komme til at tænke på – at man ligefrem skulle til at transportere svage borgere ind til en Bilkabutik. Noget værre kunne man næsten ikke forestille sig i et samfund.

Så synes jeg, at lovforslaget forstærker bymidterne ganske godt, og det er jeg tilfreds med. Hillerød er et godt eksempel, Horsens er det nyeste eksempel, hvor man lige har åbnet 37 butikker inde i byerne. Det er godt.

Lampen lyser allerede for mig, så jeg har ikke så meget tid tilbage. Jeg vil gerne stille miljøministeren spørgsmålet: Hvor skiller forslaget sig efter miljøministerens opfattelse ud fra den gældende lovgivning? Er der noget, jeg har overset, vil jeg gerne belæres.

Jeg skal sige, at jeg ikke på nuværende tidspunkt ønsker at tilkendegive et klart ja eller nej til lovforslaget. Det afhænger meget af de ændringsforslag, der må komme, hvor jeg er ganske betænkelig ved Enhedslistens forslag og derfor først vil vente med at tage stilling til efter udvalgsarbejdet. Men sagt helt klart: Enhedslistens forslag kan jeg under ingen omstændigheder støtte.

Anden næstformand (Henning Grove):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Bent Hindrup Andersen.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Først vil jeg i hvert fald sige tak til ministeren for de positive kommentarer i indledningen. Jeg opfatter det sådan, at ministeren er indstillet på i udvalgsarbejdet og gennem forhandlinger at få sat et effektivt stop for de store butikker, og det er det, der er vores intention og afgørende for os, og derfor ser jeg positivt på det efter de udsagn.

Til hr. Flemming Hansen kan jeg sige, at det er klart, at vi ønsker det dér stop, men det er også bygget sådan op, som jeg skitserede det, at der skal særlige begrundelser til, for at man kan komme ud over det. Man kan jo så diskutere, hvad de særlige begrundelser er, men efter vores opfattelse skal det være udtryk af hoved-

reglen, det er en fast grænse, for ellers bliver der et uendeligt rend og en uendelig diskussion om, hvornår der skal ske det ene eller det andet.

Så må man jo også se på det i den forbindelse, at når lovforslaget træder i kraft, er der den faste grænse, mens man udarbejder regionplaner og kommuneplaner, sådan at man i hele den periode i hvert fald har det på lystavlen, og derfor synes vi, det også vil være rimeligt og efter vores opfattelse nødvendigt at fastholde det også efter indkørsperioden.

Det, vi har skitseret, er jo i realiteten stort set en overførsel af det nuværende midlertidige stop på den måde, det har været administreret, men uden at der er tale om en egentlig dispensation. Der er en hovedregel, og så er der nogle særlige begrundelser, og så kommer alle forslagene jo over ministerens bord; det er ministeren, der skal tage stilling til det. Det er stort set sådan, det foregår i dag. Og det har jo været sådan, at mange af forslagene jo er endt efter forhandling uden konflikt og uden aftale, og det er egentlig relativt få forslag, der er blevet grebet ind i.

Ellers deler jeg fuldstændig hr. Flemming Hansens meget klare syn på spørgsmålet om landsbyerne, og det er det, der bekymrer mig lidt også i regeringens forslag: det står der ikke noget om; der står meget om bymidterne. Jeg vil gerne advare imod en alt for koncentreret udvikling af bymidterne og en alt for løssluppen udvikling i bymidterne. Jeg mener, at f.eks. i Horsens er selve bymidten meget god, men samtidig må man så erkende, at Horsens er den by i Danmark, der har flest parkeringspladser pr. indbygger. Og det er jo heller ikke just noget at prale af i denne her forbindelse. Så det er et spørgsmål om at få butiksudviklingen helt ud i landsbyerne, landdistrikterne og boligområderne og få sat den udvikling i gang. Det er dét, der efter min opfattelse kan tage trykket fra de andre butikker.

Ministerens kommentar til afgifterne på p-plads og på afskrivningsreglerne kan jeg godt se i øjnene; det vil vi gerne, som jeg også nævnte, lade overvintre og se, hvad butiksstrukturkommissionen kommer med, for jeg opfatter det som urealistisk at presse det igennem nu, men jeg vil gerne sige, at selv et effektivt planstop, som vi har skitseret det, og som ministeren gennemfører i øjeblikket, ikke er nok. Der er stadig væk butikker, der ligger de rigtige steder, men som må dreje nøglen om, og der bliver stadig væk bygget butikker de forkerte steder. Derfor

mener vi, at det vil være et vigtigt skridt, at man i planloven griber ind, sådan som vi har skitseret det, men der skal meget mere til, hvis man skal have vendt udviklingen.

Med disse ord vil vi gå ind i udvalgsarbejdet med regeringens forslag, og vi vil lade vores eget overvintre, indtil butiksstrukturkommissionen kommer med sin redegørelse.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Det er blevet en lille smule sent, julen nærmer sig, og jeg tror, de fleste af de i øvrigt meget aktive og konstruktivt talende ordførende lige som jeg gerne vil hjem her nu, hvor klokken er to minutter over halv tolv. Alligevel synes jeg, da det er så vigtig og principiel en sag, at de betragtninger, ordførerne har gjort gældende, fortjener et svar, og derfor skal jeg prøve, selv om det bliver en lille smule omstændeligt, at gøre det hurtigt og svare på de ting, ordførerne har spurgt om.

Først til hr. Martin Glerup, hvis tale jeg selvfølgelig var fuldstændig enig i, vil jeg sige, at hr. Glerup havde en pointe, som fru Sonja Albrink også havde: Man kan ikke vente med planlægningen, til det er gået galt.

Og det spørgsmål, som hr. Hans Christian Schmidt hele tiden stiller: om man virkelig mener, at det er gået lige så galt som i Amerika, er i en vis forstand meningsløst, for hvis det var gået lige så galt som i Amerika, tjente det jo ikke noget formål at lave om på planlægningslovgivningen, for så var der ikke nogen varierede bymidter at redde, og så var der ikke nogen handel i de små og mindre bysamfund, som man kunne hjælpe, for så var handelen koncentreret i de store marter. Men det er jo det, der vil ske, hvis der ikke gribes ind, og det, der giver håb i Danmark, er, at det ikke er for sent, at der stadig væk er tid til at gøre noget.

Hr. Hans Christian Schmidt er af den opfattelse, at lokal planlægning ikke indebærer nogen kvalitetskrav.

Den holdning deler jeg ikke. I mit forslag er ansvaret for planlægningen klart placeret i kommunerne og amterne, men der stilles nogle krav med hensyn til kvaliteten af den planlægning. Og det, der er forskellen mellem lovgivningen i 1987 og det nuværende forslag, er ikke målsætningen, for den er præcis den samme; det, der er forskellen, er, at i 1987 blev der ikke stillet de klare kvalitetskrav til planlægningen, der gør, at målsætningen opfyldes.

Og når hr. Hans Christian Schmidt spørger, hvad der har været i vejen med den lov, kan jeg kun sige, at det jo er tydeligt, at udviklingen er fortsat, jeg havde nær sagt uhindret af det, som et næsten enigt Folketing vedtog under Schlüterregeringen i 1987, og det skyldes simpelthen, at den model, man dengang vedtog, ikke har virket.

Og hvis der ikke bliver grebet ind nu, går det galt. For det er jo fuldstændig rigtigt, som hr. Aage Brusgaard sagde med et citat fra en kendt reklame, idet hr. Brusgaard jo på dette moderne reklamesprog sagde: »Hvem ka', Bilka!«. Og det har han fuldstændig ret i, for den centrale planlægning, der foregår her i landet, foregår i Højbjerg, på hovedkontoret for Dansk Supermarked. Det er dem og andre af de store kæder, der bestemmer. Der er centraliseringen, og hvis vi skal sikre en decentralisering, er vi nødt til ikke bare at give kommunerne og amterne værktøjerne i hånden, men også at pålægge dem pligten til at bruge dem – dér har vi det med retten og pligten.

I øvrigt er det jo ikke spor usædvanligt, at vi sætter grænser for, hvad man kan gøre lokalt, uden at nogen af den grund har anfægtet det lokale selvstyre.

Lad mig bare nævne beskyttelsen af landbrugsjorden:

Der er mange kommuner, der kommer til mig og klager over, at de ikke kan gøre det ene eller det andet og lægge udviklingen det ene og det andet sted, fordi Strukturdirektoratet under Landbrugsministeriet har gjort indsigelse imod, at der bruges god landbrugsjord til det. Og landbrugsforeningerne har flere gange været hos mig for at understrege, hvor vigtigt det er, at kvalitetskravet med hensyn til beskyttelsen af landbrugsjord bliver varetaget af den lokale planlægning.

Kommunerne skal have retten, men de skal også have pligten til at sørge for, at disse målsætninger bliver opfyldt, og målsætningerne er ikke nogle, som den nuværende regering har fundet på. Det er nogle, som den tidligere regering fastlagde i samarbejde med et enigt Folketing. De angav det bygningsværk, der skulle skabes, om jeg så må sige, men de kom ikke med værktøjerne, og derfor forløb det anderledes, end man dengang lagde op til.

Hr. Hans Christian Schmidt gør meget ud af, hvad Kommunernes Landsforening mener. Men jeg tror, det er meget svært at sige, nøjagtigt hvad de mener, for meningerne er så delte inden

for kommunernes egen kreds, at det, som man jo især har været utilfreds med, har været, at amterne skal blande sig i kommunernes planlægning, og til det vil jeg sige – hvad der også vil fremgå, når vi skal svare på spørgsmål fra udvalget – at den afgrænsning af bymidten, som kommunerne er utilfredse med at amterne skal fastlægge, alene kan ske efter oplæg fra kommunen selv. I øvrigt er det jo i forvejen angivet i de eksisterende kommuneplaner, hvad kommunemidten udgør.

Jeg skal nævne en gruppe, der har bakket forslaget hundrede procent helhjertet op, og det er foreningen af de godt 100 mindre kommuner, som hedder: »Det Skæve Danmark«. Den har givet sin entydige støtte til dette forslag.

Og da jeg hørte fru Gitte Seeberg – eller det var måske hr. Niels Jørgen Langkilde i hans ordførertale – kom jeg til at sige, at hvis jeg var konservativ erhvervsdrivende inden for detailhandel, ville jeg føle mig meget hjemløs, for der var ingen forståelse for de store vanskeligheder, som detailhandelen står over for, og ingen forståelse for, hvad samtlige organisationer, der repræsenterer de mindre handlende, har givet udtryk for. Og ingen af de partier, der normalt siger, at de varetager de handlendes interesse, lytter til dem, undtagen hr. Flemming Hansen, som jo har det inde på livet, og som af egen erfaring ved, hvad det her drejer sig om. Ingen af dem lytter til dem!

Det ville svare til, at lønmodtagerne overhovedet ikke havde repræsentanter, der forstod lønmodtagernes synspunkter, i de partier, der siger, at de i særlig grad repræsenterer lønmodtagerne herinde og henvender sig til dem.

Og jeg må sige til fru Seeberg, som nærmest betragtede det her, som om det var et lidt deprimerende udslag af en eller anden magtbrynde hos mig, at det er det bestemte ikke. Jeg har bare taget det alvorligt, som Schlüterregeringen i sin tid besluttede skulle ske i Danmark, men som ikke er sket.

Jeg var meget glad for hr. Jørn Jespersens indlæg, for hr. Jørn Jespersen er jo den, der mere end nogen anden i Folketinget har peget på de risici, der er, og han var også den, der kaldte mig i samråd i marts 1995 for at bede om et udspil fra regeringens side, og der har været et vældig godt samarbejde mellem regeringspartierne og Socialistisk Folkeparti.

Og de ting, som hr. Jørn Jespersen har nævnt, er vi nødt til at diskutere, både om vi skal have en bedre miljømålsætning i loven, og hvad vi

kan gøre med hensyn til butiksstørrelser, for der er jo allerede i dag i loven fastlagt krav om fastsættelse af maksimale butiksstørrelser i den regionale planlægning.

Jeg tror, hr. Bent Hindrup Andersen var inde på noget af det samme, nemlig i spørgsmålet om, hvordan vi kan sikre en smidighed i den lokale planlægning.

Og hr. Flemming Hansen nævnte et eksempel med en møbelhandel – og der kan også nævnes andre eksempler, f.eks. med automobilforhandlere – hvor jeg tror, han har ret i, at det simpelt hen ikke er realistisk at tale om et bruttoetageareal på 1.000 m², og hvor der kan være en god og saglig begrundelse for at gå op over de 1.000 m².

Og på den anden side må vi sikre os imod det, som jeg og flertallet ønsker at forhindre, nemlig en fuldstændig uhemmet vækst af de meget store butikker herhjemme. Og jeg tror, vi kan finde nogle modeller, for jeg lyttede meget til hr. Hindrup Andersens tanker på dette område og til det, som hr. Jørn Jespersen gav udtryk for, og jeg tror, vi kan finde en balance i synspunkterne, og jeg er glad for, at man ikke vil stille et ultimativt krav om, at alle butikker i Danmark skal have en bestemt maksimumstørrelse.

Hr. Aage Brusgaard har jeg jo indirekte svaret, og jeg har rost ham for hans ærlighed med hensyn til, hvem det egentlig er, der bestemmer, hvis der ikke kommer et modstykke i den lokale planlægning.

Hr. Brusgaard er jo altid en ærlig mand, som er god at lytte til, for han siger jo det, som andre tænker, og derfor: Hvis man vil vide, hvad det er, de tænker, er det godt at lytte til det, hr. Brusgaard siger.

Og hr. Brusgaard nævnte Naturklagenævnet og var meget forarget over, at vi har forbud mod skiltning ud mod vejene osv.

Men dér er jeg enig med fru Sonja Albrink i, at det er vidunderligt, at vi ikke i Danmark har fuldstændig planløst byggeri i det åbne land og dermed ikke har ødelagt det åbne land, og at vi ikke har de store og rædselsfulde reklamer på hvert vejtræ, som man kan se i de lande, som har den mangel på lovgivning, som hr. Brusgaard anser for at være ideel.

Jeg har svaret hr. Bent Hindrup Andersen med hensyn til, om vi kan finde en mekanisme for det ønske, som både han og hr. Jørn Jespersen har om at sikre en planlægningsprocedure, som går ud på, at der, uden at der altid skal

være en bestemt maksimumstørrelse for butikkerne, alligevel skal fastlægges en vis standard, og hvor der, hvis man fraviger den, så skal være en konkret begrundelse som den, hr. Flemming Hansen anfører, og som vi alle må anerkende som legitim. Det synes jeg ville være godt.

Og jeg vil sige ligeud, at jeg synes, jeg hørte hr. Martin Glerup og hr. Jørn Jespersen nævne det samme, nemlig at det, at vi regelmæssigt her i Folketinget har en diskussion om disse spørgsmål, må være i alles interesse, og det vil sige, at det ikke kun skal være i flertallets interesse, men også i mindretallets, så vi kan være sikre på, at tingene bliver fulgt op og bliver set på.

Med det, jeg har sagt, tror jeg at jeg også har svaret hr. Flemming Hansen, og jeg synes, det er helt fair, at man vil studere de svar, der bliver givet. Og vi vil gå ind i en dialog.

Kunsten er at løse en national opgave gennem en kvalitativ lokal planlægning med ret og pligt og ansvar, men også frihed i de lokale samfund. Det er det, der er den vanskelige opgave. Men jeg mener, at vi har løst det på andre områder, og jeg adskiller mig ikke fra hr. Hans Christian Schmidt med hensyn til at have fuld tillid til de kommunale instanser. Tværtimod har jeg stor tillid til dem, men min erfaring siger mig, at når det gælder folk, som man har tillid til, er det klogt også at turde have forventninger til dem.

For det er ikke udtryk for respekt, at man ingen forventninger har til dem, og jeg har forventninger til dem, og jeg tør stille nogle præcise målsætninger op, som vi så kan diskutere her i Folketinget, og jeg glæder mig over, at det lovforslag, regeringen har lagt frem, ikke bare synes at have støtte her i Tinget, men også har en meget bredt funderet støtte i den danske befolkning.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg synes somme tider, at det er lidt ærgerligt, at ministeren ikke i højere grad belastes af, at han lytter til, hvad der bliver sagt, for det ville måske tjene ham en gang imellem, for man får jo hen ad vejen skudt nogle synspunkter i skoene, når ministeren taler sig varm.

Og en af de ting, som jeg synes står klart, efter at ministeren har sagt, hvad han vil med denne lovgivning, er i hvert fald, at han er af den opfattelse, at tillid er godt, men at kontrol er dobbelt så godt.

Det er jo sandhedens time, og det er i orden at sige det på den måde, men det gennemsyrrer hele hans tale, også med hensyn til hans under-

vurdering af politikerne i kommunerne og amterne: De har ikke kunnet klare det, og man skal have forventninger til dem, og man skal stille krav til dem. Jamen det er jo politikere, der kender forholdene derude!

Og hvor ville det have været befriende, hvis ministeren så på det tidspunkt havde sagt: Jeg er da klar over, at fordi vi ikke har gjort alt det, som vi skulle have gjort for landdistrikterne helt fra 1993, hvor vi udtog vores lille grønne hæfte – intet har vi udrettet – kan jeg selvfølgelig ikke bare komme med det her om storcenterne og så tro, at vi har betalt prisen. Nej, vi må ændre planloven, sådan at det igen bliver muligt at bo derude.

For sagen er jo den, at der i planloven er så snærende bånd, at det er dybt problematisk at få lov til at bosætte sig ude i landområderne, fordi man har en filosofi om, at dem vil man ikke ændre.

I stedet bruger man megen tid på at fortælle, hvem der gjorde hvad, og hvornår det skete og i hvilket møde. Det går man meget op i, men det hjælper jo ikke på fremtiden.

Jeg vil gerne påtage mig det ansvar, som vedrører Venstre og den borgerlige regering, der har siddet med de beslutninger, men det må vi jo ikke blive hængende i. Vi skal have visioner og søge at fremme udviklingen. Det er det, vi skal i gang med.

Og hvad er så visionerne her? Ja, jeg kan undre mig over, at ministeren kan komme med det svar på det indlæg, som kom fra hr. Flemming Hansen, at man vil kigge lidt på det, der hedder særlig pladskrævende varegrupper, for ministeren ved jo præcis, hvad det er, og jeg vil her citere fra bemærkningerne til lovforslagets § 5 d:

»Særlig pladskrævende varegrupper er f.eks. tømmer, større bygningsmaterialer og biler.«

Og så nævner man helt konkret, hvad det ikke er:

»Derimod er varegrupper som f.eks. fødevarer, tøj, legetøj, babyudstyr, tv/radio, edb, foto, hårde hvidevarer og møbler, tæpper, boligtilbehør og isenkram ikke omfattet af begrebet.«

Det er jo ikke sådan, at man bare har sagt, at man ikke rigtig ved, hvad det indeholder, for man har jo konkret pindet ud, hvad det ikke indeholder, og så er det selvfølgelig ikke særlig tilfredsstillende, at man nu siger, at det da godt kan være, at det skal laves om, for så er det jo udtryk for, at dette lovforslag ikke skulle have været hastet igennem en førstebehandling inden

jul; så skulle vi jo have haft meget mere tid til det, så ministeren og embedsfolkene havde haft tid til at udarbejde forslaget ordentligt.

Og ministeren taler jo om, at han har fået en henvendelse fra kommunerne. Jeg har ikke set den fra de skæve kommuner, men den får vi jo nok også at se, men jeg kan i hvert fald citere, hvad Kommunernes Landsforening skriver:

»Kravene til planlægningen er blevet så detaljeret, at der ikke bliver plads til lokale løsninger. Devisen synes at være, at løsningerne skal være ens over hele landet. Kommunerne kan godt glemme alt om afvejning af forskellige interesser ud fra lokale forhold.«

Det er dybt tragisk, når vores samarbejdspartnere ude i kommunerne oplever, at dette lovforslag virker sådan. Og så hjælper det altså ikke, at man holder store taler om, hvad man har talt med hinanden om, for de har altså fået et helt andet indtryk af lovforslagets indhold, og det er meget beklageligt, og det er altså trist, at vi får den udvikling.

Så jeg skal opfordre ministeren til at have større tillid til politikerne i kommunerne og amterne.

Aage Brusgaard (FP):

Jeg tænkte, at hvis jeg tog ordet og vi så kom over midnat, fik vi vel et nattillæg.

Til ministeren vil jeg først sige tak for de pæne ord, men jeg er da glad for, at folketingsvalget ikke ligger lige om hjørnet, for så ville jeg ikke blive genvalgt.

Ministeren nævnte, at lokalcentrene bliver planlagt i Højbjerg, og det er nok også rigtigt, men det sker trods alt i samarbejde med kommunerne og amterne og borgerne, for man anlægger jo ikke et supermarked, hvis der ikke er nogen borgere og dermed vælgere, der vil handle dér. Så det er altså ikke bare noget, der bliver planlagt og besluttet i Højbjerg; det sker også i samarbejde med dem, der skal købe ind.

Men ellers vil jeg sige, at jeg nok har mere tillid og tillid til det, der bliver planlagt i Højbjerg, end til det, der bliver planlagt i Miljøministeriet, for vi har jo set, hvad der sker dér:

Dér sker der det, når man lovgiver, at man udsender et dekret, som totalt lukker landområderne. Det er rent faktisk det, der er sket, og det er derfor, der ikke har været basis for en købmand eller en slagter dér; det er jo ikke supermarkedets skyld.

Og hvis det var så godt at være ude på landet, at folk kunne få lov til at boltre sig, som de

ønskede, så havde de store centre jo ingen mulighed for at lokke folk fra f.eks. Mors til Holstebro, sådan som det er nu. Men det er jo simpelt hen, fordi regeringen fratager folk mulighederne for at bo derude.

Og det er nu mærkeligt med det brev fra foreningen Det Skæve Danmark, som støtter forslaget hundrede procent, for hvis det var så positivt et brev, hvorfor er det så ikke delt om?

Jeg kan jo også huske, at da ministeren under førstebehandlingen omtalte forslaget her, roste ministeren i høje toner brevet fra Kommunernes Landsforening og Amdsrådsforeningen. Måske var det, fordi ministeren ikke troede, det var delt rundt. Men det var altså lige delt rundt, og da vi så kom til at læse det i detaljer, var det nu altså ikke så rosenrødt, som det lød til, og derfor vil jeg nok også tage det tilsagn fra Det skæve Danmark med et lille gran salt, indtil det bliver delt rundt.

Og ministeren svarede ikke på mit spørgsmål i første runde om det, som KL og Amdsrådsforeningen skriver: at forslaget ikke er økonomisk neutralt, og at de vil have kompensation i bloktilskudsfordelingen, hvis det skal gennemføres.

Det kunne jeg da godt tænke mig at få et svar på, men ellers stiller vi selvfølgelig spørgsmålet i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):
Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen,
onsdag den 18. december 1996, kl. 9.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til
den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 23.51
